

T.C.

TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**TÜRKİYE’DE DEĞERLER EĞİTİMİ KONUSUNDA EN ÇOK ATIF
ALAN İLK 100 MAKALE: BİBLİYOMETRİK ANALİZ ÇALIŞMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hüseyin ATEŞ

Danışman: Doç. Dr. İzzet ŞEREF

TOKAT

Mart, 2022

ETİK SÖZLEŞME

Bu belge ile bu tezdeki bütün bilgi toplama ve raporlaştırma sürecinin Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'ne, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzuna, genel akademik kurallara ve etik ilkelere uygun olarak gerçekleştirildiğini; bu tez çalışmasının “intihal engelleme” programı ile tarandığını, bana ait olmayan tüm bilgi, düşünce ve bulgulara atıf yaptığımı ve kaynağını gösterdiğimi beyan eder, sorumluluğun tarafıma ait olduğunu kabul ederim.

Tarih: / / 2022

Hüseyin ATEŞ

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimim süresince beni destekleyen, yol gösteren, hiçbir zaman ilgisini esirgemeyen danışman hocam Doç. Dr. İzzet Şeref' e;

Ders süreci ve tez yazım aşamasında bilgi birikiminden sürekli istifade ettiğim değerli hocam Doç. Dr. Beytullah Karagöz' e;

Eğitim hayatımın tüm kademelerinde yanımda olan aileme, beni bugünlere getiren annem Behiye Ateş ve babam Ramazan Ateş' e teşekkür ederim.

Bilim dünyasına kazandırdığım bu çalışmamı, bana “hiç usanmaksızın okumamı” öğütleyen ve bugünleri görmesini çok istediğim merhum babam Ramazan Ateş' e armağan ediyorum.

ÖZET

TÜRKİYE’DE DEĞERLER EĞİTİMİ KONUSUNDA EN ÇOK ATIF ALAN İLK 100 MAKALE: BİBLİYOMETRİK ANALİZ ÇALIŞMASI

Ateş, Hüseyin

Yüksek Lisans, Türkçe Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. İzzet Şeref

Mart 2022, xii + 52 sayfa

Türkiye’de değerler eğitimi konusu eğitim ortamlarında ve akademik çevrelerde güncelliğini koruyan bir konu alanıdır. Değerler eğitimi toplumların ve bireylerin kimlik algılarını oluşturmalarına zemin hazırlar. Toplumun içinde varlığını devam ettiren değer olgusunun akademik çevrelerin odak konularından biri haline gelmesi değer konusunun Milli Eğitim Bakanlığının ders müfredatlarına girmesiyle başlamıştır. Değer toplumun sosyolojik kimliğidir. Toplumun kimliğini oluşturan bu normların öğretim programlarında yer alması onun bilimsel bir araştırma alanı olmasını sağlamasının yanında kontrollü bir şekilde bilimsel veriler ışığında bireylere aktarılmasını sağlamaktadır. Bu durumun sonucu olarak değer eğitimi konu alanı eğitim paydaşlarının dikkatini çekmiştir. Bu çalışmada, Türkiye’de değerler eğitimi konusunda en çok atıf alan ilk 100 makale değerlendirilerek alandaki bilimsel etkinliğe ilişkin çıkarımda bulunmak amaçlanmıştır. Bu amaçla çalışma bibliyometrik araştırma perspektifiyle yapılandırılmıştır. Bibliyometri çeşitli istatistiksel yöntemler yardımıyla araştırma alanlarındaki bilimsel durumu tespit etmeyi sağlayan nicel bir tekniktir. Çalışmanın veri kaynağı olarak belirlenen Google Akademik veri tabanında listelenen değerler eğitimiyle ilgili en sık atıf yapılan ilk 100 makale bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Çalışmanın veri toplama ve analiz sürecinde *Publish or Perish* analitik aracından yararlanılmıştır. Çalışmada elde edilen sonuçlara göre en çok atıf alan makale Oktay Akbaş’ a (2008) aittir. En fazla yayın üretilen dönem 2011-2015 yılları arasındır. MEB’ e bağlı kurumlarda görev yapan öğretmenler değer eğitimi konu alanında en fazla yayın üreten araştırmacılarıdır. Süleyman Yiğittir değer eğitimi alanına 5 makale ile en çok katkı sağlayan araştırmacıdır. Sık atıf yapılan makalelerin çoğunlukla *Değerler Eğitimi Dergisi*’nde yayımlandığı ortaya çıkmıştır. Makalelerde en sık kullanılan anahtar kelimeler “değer”, “değerler eğitimi”, “değerler” şeklinde belirlenmiştir. Alanda Eğitim Bilimleri ve

Öğretmen Yetiştirme temel alanının etkin bilim alanı olduğu görülmüştür. En çok atıf alan makalelerde ağırlıklı olarak öğretmen yetiştirme araştırmaları baskındır. Araştırma desenlerinde nitel araştırma desenleri daha çok kullanılmıştır. Araştırmaların örneklemini daha çok öğretmenler ve öğretmen adayları oluşturmaktadır. Yazarlık durumları toplumsal cinsiyet açısından incelendiğinde erkek araştırmacıların ön planda olduğu dikkati çekmektedir. Kadın araştırmacıların ilk yazar olarak temsil oranı %15,95 düzeyindedir.

Anahtar kelimeler: Değer, Değerler Eğitimi, Bibliyometri.

ABSTRACT**TOP 100 MOST CITIZED ARTICLES ON VALUES EDUCATION IN
TURKEY: BIBLIOMETRIC ANALYSIS STUDY**

Ateş, Hüseyin

Master Thesis, Turkish Education Thesis

Advisor: Assoc. Dr. İzzet Şeref

March 2022, xii + 52 pages

In Turkey, the subject of values education is a subject area that remains up-to-date in educational and academic environments. Values education paves the way for societies and individuals to create their perception of identity. The fact that the phenomenon of value, which continues its existence in the society, has become one of the focal issues of the academic circles, started with the introduction of the subject of value into the curriculum of the Ministry of National Education. The value is the sociological identity of the society. The inclusion of these norms, which constitute the identity of the society, in the curriculum not only makes it a scientific research area, but also ensures that it is transferred to individuals in a controlled manner in the light of scientific data. As a result of this situation, the subject area of value education has drawn the attention of education stakeholders. In this research, it is aimed to make inferences about the scientific activity in the field by evaluating the top 100 most cited articles on values education in Turkey. For this purpose, the study was structured with a bibliometric research perspective. Bibliometry is a quantitative technique that enables to determine the scientific situation in research areas with the help of various statistical methods. The top 100 most frequently cited articles on values education listed in the Google Scholar database, which was determined as the data source of the study, were analyzed using the bibliometric analysis method. Publish or Perish analytical tool was used in the data collection and analysis process of the study. According to the results obtained in the study, the most cited article belongs to Oktay Akbas (2008). The period with the highest number of publications is between 2011 and 2015. Teachers working in institutions affiliated to the Ministry of Education are the researchers who produce the most publications in the field of values education. Süleyman Yigittir is the researcher who contributed the most to the field of

values education with 5 articles. It has been revealed that frequently cited articles are mostly published in the Journal of Values Education. The most frequently used keywords in the articles were determined as “value”, “values education”, “values”. It has been observed that Educational Sciences is an effective field of science with a rate in the field. Teacher training studies are dominant in the most cited articles. In research designs, qualitative research designs were used more. The sample of the studies mostly consists of teachers and teacher candidates. When the authorship status is examined in terms of gender, it is striking that male researchers are at the forefront. The rate of representation of female researchers as the first author is 15.95%.

Keywords: Value, Values Education, Bibliometry.

İÇİNDEKİLER

ETİK SÖZLEŞME.....	i
TEŞEKKÜR.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLO LİSTESİ	ix
ŞEKİL LİSTESİ.....	x
KISALTMALAR.....	xi
BÖLÜM I	1
GİRİŞ.....	1
Problem.....	2
Amaç.....	2
Önem.....	2
Sayıtlılar.....	3
Sınırlılıklar.....	3
Tanımlar.....	3
BÖLÜM II.....	5
KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	5
Değer.....	5
Değerler Eğitimi.....	5
Türkiye’de Değerler Eğitimi Uygulamaları (1995-2021).....	7
İlgili Çalışmalar.....	9
BÖLÜM III.....	11
YÖNTEM	11
Araştırma Modeli	11
Çalışma Kapsamı	11
Verilerin Toplanması ve Analizi.....	11
BÖLÜM IV	13
BULGULAR VE YORUMLAR	13
Makalelere İlişkin Temel Bibliyografik Bilgiler	13

Makalelerin Dönemlere Göre Dağılımı	26
Makalelerin Kurumlara Göre Dağılımı	27
En Üretken Yazarlar	29
Makalelerin Yayımlandığı Dergiler	30
Anahtar Kelime Analizi	31
Temel Bilim Odakları	32
Makalelerin Araştırma Alanları	33
Araştırma Desenleri	34
Araştırma Örnekleme	35
Araştırmacıların Cinsiyet Dağılımı	36
BÖLÜM V	38
TARTIŞMA	38
BÖLÜM VI	44
SONUÇ VE ÖNERİLER	44
KAYNAKÇA	47

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. İlgili Çalışmalar.....	9
Tablo 2. Makalelere Ait Bibliyografik Veriler.....	13
Tablo 3. Makalelerin Kurumlara Göre Sayısal Dağılımı	27
Tablo 4. İki ve Daha Fazla Makalesi Olan Yazarlar	29
Tablo 5. Makalelerin Yayımlandığı Dergilerin Toplam Atıf Sayıları ve Makale Sayıları	30
Tablo 6. Makalelere Atanan Yazar Anahtar Kelimeleri.....	31
Tablo 7. Etkin Bilim Alanları.....	32
Tablo 8. Araştırma Alanları.....	33
Tablo 9. Araştırma Örneklemi.....	35

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1. Makalelerin Yayınlandığı Dönemler ve Atıf Durumları.....	27
Şekil 2. Araştırma Desenleri.....	35
Şekil 3. Yazarların Cinsiyetleri	36
Şekil 4. Kadın Yazarların Birinci Yazar Olma Durumu	37

KISALTMALAR

PoP: Publish or Perish

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

TDK: Türk Dil Kurumu

Vb.: ve benzeri

YÖK: Yükseköğretim Kurulu

BÖLÜM I

GİRİŞ

Hızla gelişen ve değişen bir dünyanın içinde yaşamaktayız. Bu değişim ve gelişim sürecinde birey ve toplumlar sınamalardan geçmektedir. Bu sınamalar birey ölçeğinde olabileceği gibi küresel çapta büyük ve karmaşık bir yapıya da sahip olabilir. Bu noktada toplumun ve onun kültür araçlarının (aile, okul, çevre, sosyal medya vb.) son derece dikkatli olması gerekir. Çünkü bireyin ve toplumun geçmişini tanıyabilmesi, bugününü anlayabilmesi ve yarınlarnı inşa edebilmesi için dayanması gereken temel normlar bulunmaktadır. Bu normlar arasında en öne çıkanlardan birisi de değerdir. Değer insanı insan yapan soyut inanç motifleridir. Bu yanıyla insanın yaşam, doğa ve topluma karşı olan ödev ve sorumluluklarını bilmesini zorunlu kılar. Böylece yaşamın tüm alanlarında kendisi ve çevresine karşı düşünen duyarlı bireyler yetiştirmek mümkün olabilir. Bu bakımdan değerlerin başta aile olmak üzere toplumun tüm katmanlarında öğretimi ve yaşantıya dönüştürülmesi önem arz etmektedir. Bu nedenle aile çocuğa değer aşısı yapmalı, okul ailenin kazandırdığı bu duyarlıklar üzerine yaşamın içinde çağın gereklerine uygun bilgileri yeni kuşaklara aktarmalı ve onları değerlerine bağlı geleceğin insanı yapmalıdır. Bu açıdan okul kurumu, sadece temel bilgi ve becerilerin öğretimini yapan donmuş bir yapı değil, aynı zamanda yeni kuşakların ruh dünyalarına şekil veren ve onları 21. yüzyılın gereksindiği yetkinlik alanları ile donanmasını sağlayan bir yapı olarak işlev kazanabilir. İşte bu noktada değer ve değer öğretimi konusunun yaşamın ve toplumun temel noktaları arasında yer aldığını görmek mümkündür.

Buna göre, değer kavramı farklı araştırma alanlarının odağına giren bir boyut içermektedir. Öyle ki ekonomi, sosyoloji, din bilimleri, sağlık bilimleri gibi yöntem ve anlayış olarak birbirinden çok farklı alanlarda değer konusunun sıklıkla gündeme taşındığı görülmektedir. Buna göre değer konusunun eğitim bilimleri alanına yansımaları da incelenmeye layık bir konu olarak ortaya çıkmaktadır.

Değer konusunda eğitim bilimleri alanındaki araştırmacıların çalışmalarını tasarlamaları, çalışmalarının etkili sonuçlar üretebilmesi için alanın bilimsel metoda dayanan bir bakışla ele alınması gerekir. Bu bağlamda değer konusunda yapılan akademik çalışmalar, bu çalışmaların dikkatinin yönü, değer eğitimi sürecinde hangi değerlerin öğretileceği, bu süreçte eğitim paydaşlarının yaşadığı, deneyimlediği sorunlar, değerler eğitiminde etkili olan yaklaşımların hangileri olduğu önemli araştırma konularıdır. Buna dayalı olarak alanyazında

ne olup bittiğini, alanyazının büyük resminin araştırmacılara ne söylediğini bilmek, bununla ilgili karar ve politika oluşturmak adına oldukça önemli görülmektedir. Dolayısıyla alanyazında yüksek etki değerine sahip çekirdek yayınların saptanması ve salt bunlar özelinde çalışmalar yürütülmesi son derece önemlidir. Alanyazındaki boşluklar ve araştırmaların yönelimlerini görmek için en çok atıf alan makale çalışmalarına büyük gereksinim bulunmaktadır. Çünkü alanyazında üretilen başlıca makaleleri inceleyen ve bunlara ilişkin yargıda bulunan araştırmalar niteliği yüksek çalışmalar olarak değerlendirilir. Aynı zamanda bu tür çalışmalar alanın kronolojik olarak gelişimsel seyrini açıklamada oldukça değerli görülmektedir.

Araştırmada Türkiye’de değerler eğitimi çalışmalarında araştırmacıların dikkat ettiği önemli konuları, araştırma eğilimlerini, güncel değişimleri hakemli akademik makaleler üzerinden keşfetmeye odaklanıldığından, değerler eğitimi konusundaki en son değişikliklerin özelliklerini belirlemek için bu çalışmada, en çok atıf yapılan başlıca 100 değerler eğitimi makalesi incelenmeye çalışılmıştır.

Problem

Bu araştırmanın problem cümlesi “Türkiye’ de değerler eğitimi alanında yayımlanıp en çok atıf yapılan 100 makalenin bibliyometrik görünümü nasıldır?” olarak belirlenmiştir.

Amaç

Bibliyometri yöntemi kullanılarak eğitim bilimleri alanında farklı araştırma türleri yapılandırılmaktadır (Örneğin; bilim haritalama, performans analizi, atıf analizi, dergi bibliyometrik analizi, konu alanı analizi, bilimsel portre çalışmaları gibi çalışma türlerine rastlanmaktadır). Bununla birlikte son yıllarda eğitim-öğretim süreçlerinde dikkat çeken bir araştırma konusu olan değerler eğitimi çalışma alanı, bibliyometrik dikkatle ele alınmamış ve alandaki etkin makaleler üzerinden incelemeye tabi tutulmamıştır. Bu bakımdan mevcut çalışmanın amacı Türkiye’de değerler eğitimi alanındaki başlıca 100 makaleyi bibliyometrik değişkenler açısından incelemektir.

Önem

Toplumların çok kıymetli bir parçası olan çocukların kişiliğinin oluşmasında en temel taşlardan biri sayılan medeniyet anlayışına halkın maneviyatı, gelenek-görenekleri, edebiyatı,

tarihi, daha açık anlatımla, o milleti ayakta tutan, onu var eden bütün millî öğeler dâhildir. Yeni kuşakların duygu, düşünce ve duyarlılık yönünden yetişmesi ve millet olarak ayakta durabilmesi için bizi biz kılan bütün özlere sahip çıkmak, yeni kuşaklara geçmişten aldığımız miras unsurlarını aşlamak ve bu öğeleri aktarmak değerli görülmektedir. Bu anlayış sayesinde yeni kuşakların geçmişten damıtılan duygu ve düşünce gıdaları ile beslenmesi mümkün olabilecektir. Böylece milletlerin temelini oluşturan taze belleklerin boşluk içine düşerek yabancı olduğu kültürel iklimlerin etki alanına girmesi engellenebilir. İşte bu çerçevede ön plana çıkan insani ve etik unsur, değerler eğitimi olmaktadır. Değerler eğitimi, biz duygusunun öğretilmesi ve yaşatılmasında son derece etkilidir. Bu doğrultuda alanyazın ele alındığında, değerler eğitimi konusunun çok sayıda araştırmaya konu edildiği ve farklı yönlerden tartışıldığı görülmektedir. Buna karşılık bibliyometrik bakış açısıyla Türkiye’de değerler eğitimi alanının entelektüel arka planını etkileyen öncü yayınları ele alan bir çalışmanın olmadığı gözlenmiştir. Bu bağlamda alandaki boşluktan hareketle gerek alanyazına yeni bir çalışma yöntemi kazandırmak gerekse çalışmadan üretilecek farklı bilgi, bulgu ve öneriler bağlamında çalışma alanına yön kazandırmak araştırmanın önemini oluşturmaktadır.

Sayıtlar

Bu çalışmada kullanılan analitik araç veri toplama ve analizi sürecinde değerler eğitimi ile ilgili Türkiye’deki ulusal alanyazına ait bütüncül görünümü ortaya çıkarmada yeterlidir.

Sınırlılıklar

Bu araştırmada elde edilen veriler, Google Akademik arama motoru kayıtlarından ulaşılan veriler ve 02.05.2020 tarihinde PoP (Publish or Perish) yazılımı ile ulaşılan istatistiksel verilerle sınırlıdır.

Tanımlar

Değer: Değerler, toplumu oluşturan bireylere, nelerin önemli olduğunu, nelerin tercih edilmesi gerektiğini ve kısaca nasıl yaşanılması gerektiğini belirten temel erdemlerdir (Akbaş, 2008).

Değerler eğitimi: Temel insani özelliklerimizi oluşturan, hayatımızın rutin akışında ve karşılaştığımız sorunlarla başa çıkmada eyleme geçmemizi sağlayan kudretin ve gücün kaynağı olan değerlerin eğitimi ve öğretimi sürecidir (MEB, 2018).

Bibliyometri: Bibliyometri çeşitli istatistiksel yöntemlerle çalışma alanlarına yön veren dergi, araştırmacı ve makalelerin belirlenmesini sağlayan bir tekniktir (Şeref, Karagöz ve Ateş, 2020).

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Araştırmanın bu bölümünde çalışmanın kavramsal çerçevesi incelenmiştir. Bu bağlamda değer tanımı, değerler eğitimi kavramı, 1995-2021 döneminde Türkiye’de değerler eğitimi uygulamaları ve ilgili çalışmalar incelenmiştir.

Değer

Değer kavramını, kurumların ve araştırmacıların birbirinden farklı olarak tanımlamaları sebebiyle alanyazında çok sayıda değer tanımı yer almaktadır. Türk Dil Kurumu, değeri “bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık, kıymet” (TDK, 2021); Bolat, “toplumları özelleştiren bir araç olmakla birlikte toplumların devamını sağlayan en önemli unsurdur” (Bolat, 2016); Sarı, “sosyal yaşantıların ölçütlerini oluşturur” (Sarı, 2005); Özensel, “toplumun sosyokültürel öğelerine anlam veren en önemli ölçütlerdir” (Özensel, 2003) şeklinde tanımlamaktadır. Yine uluslararası literatürde Slater (2002), değerler eğitimi manevî, ahlâkî, sosyal ve kültürel eğitim; kişisel ve sosyal eğitim; dinî eğitim; çok kültürcü/ırkçılık karşıtı eğitim gibi temaları kapsayan çatı kavram olarak ele alır. Fichter (1990), kişiye ve gruba yararlı, kişi ve grup için istenir veya kişi ve/veya grup tarafından beğenilen her şey şeklinde değerlendirir.

Bu tanımlardan yola çıkarak değer kavramını; insanın yaşadığı toplumdan edindiği, onu diğer toplumlardan milli olma yönüyle ayıran evrensel olma yönüyle de bütünleştiren ve insanı kıymetli kılan normlar olarak tanımlamak mümkün olabilir.

Değerler Eğitimi

Değerler eğitimi kavramı için farklı araştırmacılar ve kurumlar çeşitli tanımlamalar yapmıştır. Söz gelimi; Şahin’in (2010) Ryan, Bohlin’den (1999) aktardığına göre “karakter ya da değerler eğitimi, öğrencilerin sorumluluklarını taşıyabilecekleri, makul seçimler yapabilmelerine imkân sağlayan bilgi, beceri ve yeteneklerinin geliştirilmesi demektir. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) tarafından geliştirilen bir tanıma göre ise “çocukların ve gençlerin pozitif değerleri keşfedip geliştirmeleri ve kendi potansiyellerine göre ilerlemeleri için yürütülen eğitimsel gayretler” olarak açıklanmaktadır. Dönmez’in (2010, s. 6) Beill’den (2003, s. 17) aktardığı üzere “çocukların içinde bulundukları

grupta hangi davranışın iyi ve doğru ya da kötü ve yanlış olarak algılandığını ve insanın bunları gerçek hayatta nasıl yaşadığını öğrenme ve yaşama süreci” biçiminde tanımlanmaktadır. Bu bakımdan değerler eğitiminin bir bilinçlendirme, bilinç kazandırma etkinlik ve süreci olduğu görülmektedir. Bu kapsamda yaptığı çalışmalarla alanın bilimsel gelişimine yön veren Halstead (1996, s. 6), değerler eğitiminin özünde iki görevi olduğuna dikkat çeker. Buna göre ilk görevin; okullar, eğitimciler ya da toplum içerisinde seçilmiş olan kişiler tarafından; beğenilen, istenilen değerlerin kimlikleştirilmesi olduğunu ifade eder. İkinci görevin ise uygun bulunan bu değerlerin öğrencilere nakledilmesi olduğunu belirtir. Bu açıklamalar ışığında değerler eğitiminin önemi ve gerekliliğini açıklamak bir zorunluluktur. Buna göre değer eğitimi, küreselleşip tekdüze bir hal alma yolunda ilerleyen çağımızda ulusal eğitim sistemleri için oldukça önem arz etmektedir. Çünkü ulusları bir arada tutan varlıklarını korumalarını ve yarına taşımalarını mümkün kılan temel unsur değerlerdir. Değerlerin her toplumda farklılık arz ettiği gözden kaçırılmayacak bir gerçekliktir. Bununla birlikte literatür bize bazı temel noktalar üzerinde ortaklık olduğunu göstermektedir. Bu noktalar tarih, yurt ve dil olarak öne çıkmaktadır. Toplumlar ve onların kurumları öncelikle geçmişi tanımalı nereden geldiğini ne durumda olduğunu ve yönünün nereye evrileceğinin muhasebesini yapmalıdır. Bunun için de çok güçlü bir tarih bilincine ve buna dayalı olarak da gelecek tasavvuruna sahip olması gerekir. Tarih bilinci toplumun tarih karşısındaki yaklaşımını, ulusal belleği ve kahramanlarına olan tutumları ile özdeştir. Bu açıdan tarih toplumun değerlerinin öğretilmesi yolunda önemli bir değişken olarak ortaya çıkmaktadır. Yine benzer şekilde değerleri içinde barındıran ve öğretilmesi gereken ikinci bir husus vatan bilincidir. Vatan bilinci üzerinde yaşadığımız topraklarla olan ilişkimizle yakından ilgilidir. Bu bilincin oluşmasında yaşanan toprak parçasının önemi büyüktür. O toprak parçasındaki doğal zenginlikleri korumak ve çoğaltmak ve bunları geçmişten aldığımız şekilde gelecek kuşaklara aktarmak en büyük ödevler arasında yer almaktadır. İşte bu durum yetişen yeni kuşakların vatan bilinciyle donanmasına imkân sağlar. Bu kapsamda öne çıkan diğer bir husus dil bilincidir. Toplumların kültürünün taşıyıcısı dildir. Dil düşünceyi taşıdığı gibi içinde değerleri barındırır. O bakımdan yeni kuşakların ana dilinin olanakları çerçevesinde yetişmesi, söz ve davranışlarında ana dilinin toprağından çıkan öz değerleri kullanması önemli bir husustur. Dolayısıyla dilin incelik ve zenginliklerini tanınması ve kullanılmasının aynı zamanda değerler eğitim sürecinin de başarıya ulaşmasında oldukça etkili olduğu düşünülmektedir.

Özetlemeli bir anlatımla, eğitim programlarının öğrencileri akademik olarak yetiştirmenin yanı sıra toplumu bir arada tutmak, sosyal ve bireysel huzuru sağlamak görevleri vardır. Değer eğitimi bireylerde ulusal ve evrensel düzeydeki ahlaki normlarla yetiştirmeyi ve bu sürecin sonunda bireysel ve toplumsal huzuru sağlamayı hedefler. Değer eğitiminin amacının toplum tarafından kabul görmüş iyi insan yetiştirmek olduğu söylenebilir.

Türkiye’de Değerler Eğitimi Uygulamaları (1995-2021)

Türkiye’de geçmişten günümüze değerler eğitiminin yapıldığı; ders kitapları, öğretim programları gibi kamu belgelerinde açık-örtük biçimde değerlere yer verildiği bilinmektedir. Literatürde yapılan pek çok çalışmada bu bilgi doğrulanmaktadır (Karagöz, 2009; Güftâ ve Kan, 2011; Zafer, Merey ve Karatekin, 2013; Kaygana, Yapıcı ve Aytan, 2013; Doğan ve Gülüşen, 2014). Bilindiği kadarıyla değerler eğitiminin Türkiye’deki ilk somut uygulaması, UNESCO tarafından desteklenen ve “Yaşayan Değerler Eğitim Programı (YDEP)” adı altında 1995 yılında Birleşmiş Milletlerin 50. yıl dönümü kutlamaları için hazırlanan uluslararası bir projeye dayanmaktadır (İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü: 2012). Uluslararası boyutta eğitimcilerin ortaklaştığı “Yaşayan Değerler Eğitimi” adı verilen bu eğitim projesinde demokrasi, adalet, özgürlük gibi evrensel değerlerin öğrencilere kazandırılmasında telkin yolu değil, ‘etkinlik temelli’ yaklaşımların uygulanması ilkesi bir yöntem olarak benimsenmiştir. Ayrıca farklı yaş grubundaki öğrenci ve öğretmenler için değerler eğitimi sürecini destekleyen materyaller geliştirilmiştir. “Daha iyi bir dünya için değerlerimizi paylaşalım” sloganı ile yola çıkan proje; iş birliği, özgürlük, mutluluk, dürüstlük, sevgi, alçakgönüllülük, barış, saygı, sorumluluk, sadelik, hoşgörü, birlik olmak üzere 12 evrensel değere odaklanmıştır.

Uygulanacak etkinliklerin genel kapsamı ve niteliği, 2552 sayılı Tebliğler Dergisi’nde kısaca “Öğrencilerden Beklenen Davranışlar” olarak şu şekilde tarif edilmektedir:

“Bütün okul arkadaşlarının kendisi gibi Türk toplumunun ve Türkiye Cumhuriyeti’nin bir bireyi olduklarını unutmamaları, onur ve haklarına saygı göstermeleri, öğretmenlerine/okul yöneticilerine/arkadaşlarına ve çevresindeki kişilere karşı saygılı ve hoşgörülü davranmaları, doğru sözlü, dürüst olmaları, yalan söylememeleri, iyi ve nazik tavırlı olmaları, kaba söz ve davranışlardan kaçınmaları, millet malını, okulunu ve eşyasını kendi öz malı gibi korumaları, yasalara, yönetmeliklere ve toplumun etik kurallarına, millî, manevî ve kültürel değerlere uymaları beklenir. Bu davranışlara uymadıklarında da bazı yaptırımlar uygulanır” (Tebliğler Dergisi, 2003).

Yine bu kapsamda yakın dönemde yayımlanan bir belge dikkati çekmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı 2010 yılında tüm ilk ve orta dereceli okullara; 2010-2011 Eğitim Öğretim Yılı'nın ilk haftasında okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim okullarında ders içi ve ders dışında, değerler eğitimine yönelik faaliyetlerin gerçekleştirilmesi ile ilgili bir genelge yollamıştır. Bu genelgede değerler eğitimin kapsamı şu şekilde ifade edilmiştir:

“Toplumsal hayatı oluşturan, insanları birbirine bağlayan, gelişmeyi, mutluluğu ve huzuru sağlayan, risk ve tehditlerden koruyan ahlaki, insani, sosyal, manevi değerlerimizin tüm bireylere kazandırılmasında en önemli etken eğitimidir. Bu kazanımlarımızın öğrencilerimize aktarılması da değerler eğitimi oluşturmaktadır” (MEB, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı: 2010).

Bunun yanında 2-6 Aralık 2014 tarihleri arasında yapılan 19. Millî Eğitim Şûrası'nda değerler eğitimi ile ilgili olarak; Eğitim programında değerler eğitimine yer verilmesi, kullanılan eğitim aracı metinlerinde kendi kültürümüze ait literatüre (masal, hikâye, fabl, şiir vb.) yer verilmesi, Değerler eğitimine öğretim programlarında etkin bir şekilde sarmallık anlayışla yer verilmesi (MEB, 2014) kararları ilke olarak benimsenmiştir. Bu kararlara bakıldığında eğitim olgusunun değerler zeminine oturması ve gelecek perspektifinin bu doğrultuda inşa edilmesi gerektiği görüşü öne çıkmaktadır. Buna dayalı olarak eğitim-öğretim süreçlerinin öz kültürel bağlama dayanması, bunu yaparken hem toplumsal, kültürel bağlamın taşıyıcı kolonlarından olan folklorik öğelere yaslanması hem de değerlerin bilimsel bir yaklaşımla öğretilmesi amaçlanmıştır. Böylece eğitim ortamlarının kapsayıcı bir uyum içinde yapılandırılmasının olanaklı olacağı öngörülmüştür. Bu türden bir anlayışın eğitimin temel belgelerinden olan öğretim programlarına yansması gerektiğini söylemek yanlış olmayacaktır. Bu kapsamda 2014 yılından başlayarak öğretim programlarının güncellenmesi ve değerler eğitimi konusunun rasyonel ve bilimsel bir anlayışla programlara yansması için çalışmalara başlanmıştır. 2017 yılında taslak olarak ilan programlar 2018 yılı itibarıyla yürürlüğe girmiştir. Programların en dikkat çeken noktası değer ve değerler eğitimi konusu olmuştur. Önceki programlarda değerler eğitimi konusunun örtük olması, kamuoyunun güçlü beklentileri ve bilimsel çalışmalara dayanan bulgular değerler eğitimi konusunun öğretim programlarında vurgulanmasını gerekli kılmıştır. Bu çerçevede öğrencilere kazandırılması hedeflenen millî, manevi ve evrensel değerler çekirdek bir yapı etrafında on başlık etrafında belirlenmiştir. Öğrencilerin bu on değere ait söylem ve eylemde yaşama yansıtmaları beklenen ilke, tutum ve davranışlar ilk kez öğretim programlarında açık ve net olarak

belirtilmiştir. Buna göre “adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik” gibi değerler “kök değer” (corevalues) olarak öğretim programlarına yansıtılmıştır. Ayrıca bu değerler Türk toplumunu var eden, bir arada tutan referans kaynakları olarak görüldüğü için öğrenciler tarafından özümsemişi gerektiği belirtilmiştir. Böylece ilk defa Türk toplumunun temel değerleri MEB’in belgelerinde belirtilmiş ve bu değerler ekseninde birey ve toplum yetiştirmenin gerekliliği vurgulanmıştır. Bu anlayışın kendi kaynaklarının farkında ve bunları yaşamda ilke olarak içselleştirmiş insan modeli yetiştirme sürecine büyük katkısı olacağı düşünülmektedir.

İlgili Çalışmalar

Literatür araştırması alandaki bilgi birikimine dayanılarak gerçekleştirilir. Bilgi birikimi, o alanda uzun yıllara ve yüksek yayın sayılarına bağlı olarak oluşan kapsamlı bir süreç sonunda oluşur. Buna karşılık eğitim bilimleri alanında başlıca makaleleri inceleyen çalışma sayısı çok azdır ve oldukça yenidir. Dolayısıyla bu çalışmada literatür taraması farklı bilim alanlarındaki çalışmalar üzerinden gösterilmeye çalışılmıştır. Bu uygulama çalışmanın temel gerekçesini şekillendirmiştir.

Çeşitli akademik alanlarda yerli veya yabancı araştırmacıların ürettiği konu alanlarında başlıca makaleleri ele alan bibliyometrik incelemeler mevcuttur. Bu çalışmalara ilişkin bazı örnekler aşağıdaki tabloda yer almaktadır (Tablo 1).

Tablo 1. İlgili Çalışmalar

Yazar/lar	Yıl	Çalışma alanı	Veri kaynağı	Çalışma kapsamı
Cheng, S. C., Hwang, G. J., & Lai, C. L.	2020	Ters yüz öğrenme	Web of Science	100 makale
He, L. ve diğerleri	2020	Ürolojik cerrahi	Web of Science	100 makale
Garcovich, D. ve diğerleri	2020	Diş hekimliği	Web of Science	100 makale
Liu, C. ve diğerleri	2020	Rabdomiyoliz	Web of Science	100 makale
Shi, S. ve diğerleri	2021	Kanser	Web of Science	100 makale

Tang, N. Ve diğerleri	2021	Ön Çapraz Bağ Rekonstrüksiyonu	Web of Science	100 makale
Shahid, I. Ve diğerleri	2020	Kalp yetmezliği	Scopus	100 makale
Fox, S. Ve diğerleri	2021	Psiko-Onkoloji	Scopus	100 makale
Yin, M., Xu, C. ve Mo, W.	2020	Lomber Spinal Stenoz	Web of Science	100 makale
Kolb, B. ve diğerleri	2021	Laterallomber interbody füzyonu	Web of Science	25 makale
Asiri, FY, Kruger, E., & Tennant, M.	2021	Diş hekimliği	Scopus	100 makale
Chen, SH. Ve diğerleri	2021	Diş hekimliği	Scopus	100 makale
Von Glinski, A. ve diğerleri	2020	Kalça artroskopisine	Web of Science	30 makale
Agrawal, M. Ve diğerleri	2021	Pallidotomi	Web of Science	100 makale
Tang, K. Ve diğerleri	2020	İnsan beyni bankacılığı	Web of Science	100 makale
Maymone, MB. Ve diğerleri	2020	Dermatoloji	Pubmed Center'daki (PMC)	50 makale
Chang, C. Y ve diğerleri	2020	Hemşirelik öğrencisi	Web of Science	100 makale
Lai, C. L.	2020	Mobil öğrenme	Web of Science	100 makale

Tabloya bakıldığında akademik disiplinlerde farklı konu alanlarındaki etkin makaleleri belirlemeyi amaçlayan önemli sayıda araştırma olduğu dikkati çekmektedir. Buna karşılık eğitim bilimleri alanında son yıllarda oldukça önem kazanan değerler eğitimi çalışma alanını bu dikkatle inceleyen bir çalışma olmadığı göze çarpmaktadır. Buna bağlı olarak alanyazındaki boşluğu doldurmak amacıyla ve alandaki araştırmacılara yeni bir araştırma anlayışı sunmak için çalışmaya ihtiyaç duyulmuştur.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırmanın bu kısmında; araştırma modeli, araştırma kapsamı, veri toplama süreci ve verilerin analizi sürecine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Araştırma Modeli

Çalışma nicel araştırma paradigması üzerine kurulmuştur. Nicel araştırma; gerçekliği araştırmacıdan bağımsız gören, kendi dışında olan gerçekliğin de nesnel olarak gözlenip, ölçülüp analiz edilebileceğini kabul eden pozitivist görüştür (Büyüköztürk ve diğerleri, 2018, s. 12). Bu çalışmada Türkiye’de değerler eğitimi alanı ile ilgili başlıca 100 makaleyi bibliyometrik göstergeler ve *PoP* 7 gibi analiz araçlarını kullanarak alanın genel eğilimlerini, araştırma konularını ve gelişim trendlerini betimlemek amaçlanmıştır.

Çalışma Kapsamı

Araştırmanın kapsamını Türkiye’de 2000-2020 döneminde değerler eğitimi konu alanında en çok atıf alan 100 makale oluşturmaktadır. Yapılan taramada değerler eğitimi konusunda farklı belge türlerinde çok sayıda yayın olduğu gözlenmiştir. Bundan dolayı, çalışmanın kapsamında belge türü olarak makale ve bu yayınlara ilişkin atıf sayıları ele alınmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Değerler eğitimi konu alanında en çok atıf yapılan makaleleri tespit etmek amacıyla Publish or Perish 7 (PoP) bibliyometrik aracı kullanılmıştır. Publish or Perish (PoP) yazılımı, Google Akademik’in temel bibliyometrik çıktı özelliklerini sağlayan hızlı ve etkileyici bir analiz aracıdır. PoP, kullanıcının verimli bir ızgara formatında sunulan sonuç listelerini düzenlemesine izin vererek veri kümesinin dinamik olarak sıralanmasına, öğelerin kontrollerinin yapılmasına ve göstergelerin anında yeniden hesaplanmasına olanak sunmaktadır (Jacsó, 2009). Google Akademik, tam metin dergi makaleleri, teknik raporlar, ön baskılar, tezler, kitaplar ve "bilimsel" olarak kabul edilen seçili web sayfaları dâhil diğer belgelerden oluşan büyük Google arama dizininin bir kümesi olması ve sosyal bilimlerde en

güçlü arama platformlarından biri olduğu (Vine, 2006) için kaynak arama motoru olarak seçilmiştir.

Çalışmanın kavramsal çerçevesini belirlemek amacıyla daha önceden değerler eğitimi alanında çalışmaları bulunan bir öğretim üyesi ile akademik görüşme yapılmıştır. Bu çerçevede alan uzmanının önerileri ışığında değerler eğitimi çalışma alanında kuramsal, deneysel ve sistematik derleme çalışmaları, akademik dergiler, lisansüstü tezler taranarak çalışmanın kavramsal arka planını oluşturan anahtar terimler belirlenmeye çalışılmıştır. Bu sürece dayalı olarak değer, değerler, değer eğitimi, değerler eğitimi, değer eğitimi ve öğretimi, değer öğretimi terimleri anahtar kavram kümesini oluşturmuştur. Bu aşamanın ardından PoP, bibliyometrik analiz yazılımı kullanılarak 02.05.2020 tarihinde zaman sınırlaması olmadan aracın sorgu sekmesine “değer, değerler, değer eğitimi, değerler eğitimi, değer eğitimi ve öğretimi, değer öğretimi” terimleri tek tek girilerek çevrim içi sorgulama yapılmıştır. Sorgu sonuçlarına göre sıralanan yayınlar listelenmiştir. Bu sorguda 1000’in üzerinde farklı belge türünde yayın olduğu görülmüştür. Bu nedenle PoP’ un filtreleme özelliği yardımıyla yayınlar daha güvenilir bir veri seti elde etmek için filtrelenerek düzenlenmiş ve kayıt altına alınmıştır. Bu işlem sonrasında tespit edilen en çok atıf alan başlıca 100 makale çalışma grubu olarak belirlenmiştir.

Veri analizi aşamasında bibliyometriden yararlanılmıştır. Bibliyometri, literatürü nicel olarak analiz etmek için matematiksel ve istatistiksel yöntemleri kullanan disiplinler arası bir anlayışı ifade eder (Liu, 2013). Bu anlayışta, belirli bir konu alanının genel gelişim eğilimini ve araştırma konularının iş birliği ağını tasvir etmek için nicel istatistikler kullanılabilir (Qiu&Yang, 2010). Buna dayalı olarak değerler eğitimi çalışma alanındaki başlıca 100 makale; makalelere ait temel bibliyografik veriler, makalelerin dönemlere göre dağılımı, etkin kurumlar, üretken yazarlar, makalelerin yayımlandığı dergiler, anahtar kelime analizi, etkin bilim alanları, makalelerin araştırma alanları, araştırma desenleri, araştırma örneklemi, araştırmacıların cinsiyet dağılımları gibi çeşitli bibliyometrik metrikler kullanılarak analiz edilmiştir.

Araştırmacı veri analizi sürecinde veri setini zamana bağlı olarak gözden geçirmiştir. Veri kaybının önlenmesi, hatalı yorum ve değerlendirmeler yapmamak için 14 gün aralıklarla veri seti kontrole tabi tutulmuştur. Daha sonra ulaşılan sonuçlar değerler eğitimi konusunda akademik çalışmalar yapmış alan uzmanı bir öğretim üyesi ile gözden geçirilmiştir. Alan uzmanının görüş, öneri ve değerlendirmeleri dikkatte alınarak çalışma üzerinde gerekli düzenlemeler yapılmış ve araştırma raporuna son şekli verilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde Türkiye’de değerler eğitimi alanı ile ilgili başlıca makalelere ait betimleyici ve tanımlayıcı veriler yer almaktadır. Bu amaçla makalelere ait künye bilgileri, yıllara ve kurumlara göre dağılımı, yazarları, yazarların çalışma alanları, yayımlandıkları dergiler, makalelerdeki anahtar kelimeler, dönemlere göre makalelerin atıf yoğunluğu tablolar ve grafikler hâlinde gösterilmiştir.

Makalelere İlişkin Temel Bibliyografik Bilgiler

Türkiye’de değerler eğitimi konusunda en çok atıf alan makalelere ilişkin atıf sayısı, yıl başına düşen atıf sayısı, makalenin adı, yılı, referans sayısı, makalenin yazarı/ları ve yayımlandığı dergiler atıf sayısına göre sıralı bir biçimde aşağıda gösterilmiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Makalelere Ait Bibliyografik Veriler

Sıra	Atıf Sayısı	Yıl Başına Düşen Atıf Sayısı	Makalenin Adı	Yılı; Referans Sayısı	Makalenin Yazar/Yazarları	Makalenin Yayımlandığı Dergi
1	285	23,75	Değer Eğitimi Akımlarına Genel Bir Bakış	2008; 2	Oktay Akbaş	Değerler Eğitimi Dergisi
2	188	17,09	Öğretmen Adaylarının Değer Öğretimine İlişkin Görüşleri	2009; 1	Nuray Kurtdede Fidan	Kuramsal Eğitimbilim Dergisi
3	177	14,75	Okul Hayatında Var Olan Ve Olması Düşünülen Sosyal Değerler	2008; 196	Selahattin Turan Dilek Aktan	Türk Eğitim Bilimleri Dergisi
4	172	14,33	Değerlerin Oluşturulma Sürecinde Tarih Eğitimi: Amaç, İşlev ve İçerik	2008; 5	İsmail H. Demircioğlu Muhammet A. Tokdemir	Değerler Eğitimi Dergisi

5	158	13,17	Öğretmen Adaylarının Değer Algılarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi	2008; 245	Bülent Dilmaç Hasan Bozgeyikli Yahya Çıkılı	Değerler Eğitimi Dergisi
6	142	20,29	Dördüncü ve Beşinci Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Değerler Eğitimi Uygulamalarına İlişkin Görüşleri	2013; 24	Özge Can Aran Özcan Demirel	Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi
7	141	15,67	Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Yer Alan Değerlere İlişkin Öğrenci Tutumlarının Değerlendirilmesi	2011; 15	Mehmet Nuri Gömleksiz Elif Cüro	Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi
8	129	12,9	İlköğretim Öğretmenlerinin “Değer” Kavramına Yükladıkları Anlamlar	2010; 97	F. Ayşe Balcı Tuğba Yanpar Yelken	Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi
9	129	10,75	Çağdaş Sosyal Bilgiler Anlayışı Işığında Yeni Sosyal Bilgiler Programının Değerlendirilmesi	2008; 916	Ahmet Doğanay	Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
10	113	11,30	Çokkültürlülük Bağlamında Öğretim Ortamı ve Öğretmen Yeterlikleri	2010; 536	Alper Başbay Yelda Bektaş	Eğitim ve Bilim Dergisi
11	111	8,54	Dil Edinimi Ve Değer Öğretimi Sürecinde Masalın Önemi ve İşlevi	2007; 124	Halit Karatay	Türk Eğitim Bilimleri Dergisi
12	110	10,0	Öğretmenlerin Değer Tercihlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi	2009; 236	Ercan Yılmaz	Değerler Eğitimi Dergisi
13	100	9,9	Üniversite Öğrencilerinin Öz-Anlayışları İle Değer Tercihlerinin İncelenmesi	2009; 179	Bülent Dilmaç Metin Deniz M. Engin Deniz	Değerler Eğitimi Dergisi
14	99	16,50	Okullarda Değerler Eğitimi Ve Türkiye’deki Uygulamaya Bir Bakış	2014; 22	Nazlı Cihan	TurkishStudies

15	99	9	Kişisel ve Sosyal Bir Değer Olarak Okuryazarlık	2009; 248	Murat Aşıcı	Değerler Eğitimi Dergisi
16	96	12	The Effect of Hidden Curriculum on Character Education Process of Primary School Students	2012; 201	Zuhal Çubukçu	Educational Sciences: Theory&Practice
17	95	8,64	İlköğretim Öğretmenlerinin Değer Yargılarının Betimlenmesi: Kırşehir İli Örneği	2009; 176	Vedat Aktepe Selma Yel	Türk Eğitim Bilimleri Dergisi
18	93	13,29	İlköğretim Sosyal Bilgiler Programında Yer Alan Değerler ve Değer Eğitimi Uygulamaları Konusunda Öğretmen Görüşleri	2013; 3	F. Ayşe Balcı Tuğba Yanpar Yelken	Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi
19	93	15,5	Eğitim Programları ve Öğretim Alanındaki Araştırma Eğilimleri	2014;	Ceyhun Ozan Erdoğan Köse	Sakarya University Journal of Education
20	85	10,63	Öğretmen Adaylarının Değerler ve Değerler Eğitimine İlişkin Görüşleri	2012; 46	Ebru Oğuz	Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi
21	84	8,4	İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Değer Yönelimleri	2010; 8	Süleyman Yiğittir Adem Öcal	Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
22	84	12	Okul Ortamında Değerler Eğitimi Konusunda Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri	2013; 112	Tuba Çengelci Barış Hancı Hıdır Karaduman	Değerler Eğitimi Dergisi
23	83	7,55	İlköğretim Öğrencilerinin Günlüklerine Göre Günlük Yaşamda Değerler	2009; 78	Handan Deveci Tuğba Selanik Ay	Journal of International Social Research
24	83	7,55	İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Değerler	2009; 276	Havva Yaman Selma Taflan Sanem Çolak	Değerler Eğitimi Dergisi

25	81	8,1	İlköğretim Öğrenci Velilerinin Okullarda Kazandırılmasını Arzuladığı Değerler	2010; 9	Süleyman Yiğittir	Değerler Eğitimi Dergisi
26	81	9	Karakter Eğitiminde Edebi Eserlerin Kullanımı	2011; 614	Halit Karatay	TurkishStudies
27	74	10,57	Değerler Eğitimi Üzerine Yapılmış Lisansüstü Düzeyindeki Çalışmaların Değerlendirilmesi	2013; 71	Bilal Elbir Can Bağcı	TurkishStudies
28	71	6,45	Üniversite Öğrencilerinin Değer Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi	2009; 504	Yemliha Coşkun Adem Yıldırım	Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi
29	70	7,78	Lise Tarih Öğretmenlerinin Değerler ve Değerler Eğitimi Konusundaki Görüşleri	2011; 6	Süleyman Yiğittir Adem Öcal	KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi
30	66	6,6	Sosyal Bilgiler Dersi Ve Değerler Eğitimi	2010; 12	Çiğdem Kan	Milli Eğitim Dergisi
31	66	4,71	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğretmenler Tarafından Algılanan Demokratik Tutumları ile Öğretmenlerin Demokratik Değerleri Üzerine İlişkisel Bir Araştırma	2006; 60	Engin Karadağ Nuri Baloglu Pınar Yalçinkayalar	Değerler Eğitimi Dergisi
32	65	5,91	Sosyal Bilgiler Dersinde Kazandırılması Amaçlanan Değerlere İlişkin Veli Görüşleri	2009; 29	Bayram Tay Kasım Yıldırım	Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi
33	65	9,29	Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitim Programındaki Değerler Eğitimine İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi	2013; 194	Taha Yazar Süreyya Erkuş	Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi

34	62	6,2	Türkiye’deki Resmi ve Özel İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Bireysel Değerleri İle Okulun Örgütsel Değerleri Arasındaki Uyum Düzeyi	2010; 562	Murat Taşdan	Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi
35	61	4,36	Yeni Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Uygulamadaki Etkililiğinin Değerlendirilmesi	2006; 915	Mehmet Nuri Gömleksiz İlhami Bulut	Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi
36	60	6	Değer Eğitimi Yöntemlerine Uygun Geliştirilen Çevre Eğitimi Etkinliğinin, İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Çevreye İlişkin Tutumlarına Etkisi	2010; 18	Mustafa Tahiroğlu Tahsin Yıldırım Turhan Çetin	Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi
37	58	6,44	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Programları Ve Öğretmenlerine Göre Değerler Eğitimi	2011; 86	Recep Kaymakcan Hasan Meydan	Değerler Eğitimi Dergisi
38	58	6,44	Dede Korkut Hikâyeleri’nin Türkçe Öğretimi ve Değer Aktarımı Açısından Önemi	2011; 334	Murat Özbay Esra Karakuş Tayşi	Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi
39	56	6,22	Çoklu Zekâ Kuramı ve Değerler Eğitimi	2011; 803	Mustafa Zülküf Altan	Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi
40	54	5,4	Hacı Bektaş Veli, Mevlana ve Yunus Felsefesiyle Türkçe Derslerinde Değerler Ve Hoşgörü Eğitimi	2010; 171	Emine Kolaç	Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi
41	51	5,67	Türkçe Ders Kitaplarındaki (6–8) Metinlerin Değerler Bakımından İncelenmesi	2011; 80	Bahar Doğan Ayşe Gülüşen	Sosyal Bilimler Dergisi
42	51	7,29	Değerler: Kim Ne Kadar Değer Veriyor?	2013; 121	İsmail Acun Cemil Yücel Ahmet Önder Bülent Tarman	Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi

43	51	6,38	Öğretmen Adaylarının Değerler Hakkındaki Görüşleri	2012; 243	Taha Yazar	Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi
44	48	8	Okulda Değerler Eğitiminin Yeri Ve Değerler Eğitimi Yaklaşımları Üzerine Bir Değerlendirme	2014; 234	Hasan Meydan	BEÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi
45	45	3,46	İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Değer Sistemleri	2007; 399	Burhanettin Dönmez Melike Cömert	Değerler Eğitimi Dergisi
46	43	5,38	Türkçe Öğretmeni Adaylarının "Değer" Kavramına Yükledikleri Anlamlar ve Değer Sıralamaları	2012; 58	Emine Kolaç Ruhan Karadağ	İlköğretim Online
47	43	2,69	Toplumumuzda ve Öğretmen Adayları Arasında Öğretmenlik Mesleğine Verilen Değer Üzerine Bir Araştırma	2004; 192	Orhan Karamustafaoğlu Haluk Özmen	Değerler Eğitimi Dergisi
48	43	3,07	İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Değer Yönelimleri ve Dindarlık-Değer İlişkisi	2006; 552	Ali Ulvi Mehmedoğlu	M.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi
49	42	5,25	Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Uygulama Kılavuzu'nda Yer Alan Etkinliklerin Değer Eğitimi Yaklaşımları Açısından İncelenmesi	2012; 4	Süleyman Yiğittir Selahattin Kaymakcı	Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi
50	42	7,00	Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi	2014; 669	Metin Yaşar	Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi
51	40	5,00	Yeni Bir Değer Sınıflaması ve Bu Sınıflamaya Bağlı Olarak Öğrencilere Kazandırılması Gereken Değerler	2012; 260	Mehmet Bahaddin Acat Mecit Aslan	Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi
52	40	2,67	Türk Değerleri Üzerine Bir Değerlendirme	2005; 593	İbrahim Arslanoğlu	Felsefe Dünyası Dergisi

53	40	5,00	The Relationship between Personal Value and Attitude towards Teaching Profession	2012; 603	Fatih Bektaş Ahmet Nalçacı	Educational Science: Theory and Practice
54	40	10,00	2009 ve 2015 Yılı Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırılması	2016; 633	Bayram Tay Murat Baş	Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi
55	39	4,33	Değerler Eğitiminin İyileştirilmesi İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin Belirlenmesi Ve Bir Program Modülü Örneğinin Geliştirilmesi	2011; 53	Taha Yalar Tuğba Yanpar Yelken	Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi
56	39	2,79	İlköğretim Öğrencilerinin Basamak Değer Kavramını Anlama Düzeyleri	2006; 467	Perihan Dinç Artut Kamuran Tarım	Eğitimde Kuram ve Uygulama
57	38	5,43	Sosyal Bilgiler Dersi Kapsamında Öğrencilerin Değer ve Değerler Eğitimi İlişkin Görüşleri	2013; 114	Bayram Tay Fatıma Zehra Durmaz Müge Şanal	GEFAD
58	37	6,17	3. Sınıf Hayat Bilgisi Ders Kitaplarının Temel Evrensel Değerleri İçermesi Bakımından İncelenmesi	2014; 74	Dilek Güzel Candan Gürkan Ergen	Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi
59	37	7,40	Okul Öncesi Eğitimi Öğretmenlerinin Değerler Eğitimi Konusundaki Görüşleri: Denizli İli Örneği	2015; 87	Hülya Gülay Ogelman Hatice Erten Sarıkaya	Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi
60	36	4,50	Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Değerler Eğitimi Yaklaşımları Açısından İncelenmesi	2012; 108	Feride Ersoy Taner Şahin	Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi
61	35	5,00	Okulda Değer Eğitimi Ve Hikâyeler	2013; 27	Hülya Kasapoğlu	Milli Eğitim Dergisi
62	35	3,89	Öğretmen Adaylarının Demokratik Değerleri ile Öğretmen ve Öğrenme Anlayışları	2011; 98	Aytunga Oğuz	Değerler Eğitimi Dergisi

63	34	3,09	Değer Tercihleri ve Öğrenme Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	2009; 229	Bülent Dilmaç Erhan Ertekin Ersen Yazıcı	Değerler Eğitimi Dergisi
64	33	4,71	İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Değerler	2013; 162	Zafer Kuş Zihni Merey Kadir Karatekin	Değerler Eğitimi Dergisi
65	33	6,60	Öğretim Üyelerinin Performans Değerlendirme Sistemine Yönelik Tutumlarının Araştırılması	2015; 484	Murat Esen Dilek Esen	Yükseköğretim ve Bilim Dergisi
66	32	2,29	Değerler Eğitimine Genel Bir Bakış	2006; 35	Kubilay Yazıcı	TÜBAR
67	32	5,33	4. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Metinlerinde Yer Alan Değerler	2014; 94	Fatma Susar Kırmızı	Değerler Eğitimi Dergisi
68	31	3,10	İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencileri İle Değerler Üzerine Bir Çalışma	2010; 158	Nurdan Baysal Osman Saman	Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi
69	31	2,58	Öğretim Amaçlı Örütbağ Sitesi Değerlendirme Ölçeği Geliştirme	2008; 871	Nevzat Yiğit S.Önder Bütüner Kübra Dertlioğlu	Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)
70	30	3,00	Değer Eğitimi: Davranışçı Ve Yapılandırmacı Yaklaşımına Göre Hazırlanan Tarih Programlarında Değer Aktarımı	2010; 13	Kadir Ulusoy	Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi
71	30	3,75	Views of Pre-service Teachers on Values and Value Education	2012; 83	Ebru Oğuz	Educational Sciences: Theory&Practice
72	30	4,29	Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Yer Alan Kültürel Mirasa Duyarlılık Değerine İlişkin Öğrenci Algılarının İncelenmesi	2013; 470	Bahadır Kılcan Bülent Akbaba	Journal of World of Turks

73	29	4,83	Değerler Eğitimine Yönelik Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi	2014; 36	Hasan Güner Berkant Akın Efendioğlu Zehra Sürmeli	TurkishStudies
74	29	4,14	Dede Korkut Hikayelerinde Yer Alan Değerler	2013; 52	Handan Deveci Dilek Belet Hatice Türe	Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi
75	29	3,63	Hemşirelik Öğrencilerinin Bireysel ve Profesyonel Değerleri	2012; 167	Hülya Kaya Burçin Işık Emine Şenyuva Nurten Kaya	Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi
76	28	4	Türkçe Ders Kitaplarında Değer Eğitimi	2013; 75	Mehmet Kaygana Şenay Yapıcı Talat Aytan	The Journal of Academic Social Science Studies
77	28	3,5	İlköğretim 5.Sınıf Öğrencilerinin Değer Yönelimlerinin Rokeach ve Schwartz Değer Sınıflandırmasına Göre Değerlendirilmesi	2012; 193	Süleyman Yiğittir	Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi
78	28	3,50	İlköğretim Öğrencilerinin Karakter Eğitimi Sürecinde Örtük Programın Etkisi	2012; 433	Zühal Çubukçu	Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi
79	27	1,93	Öğretim Elemanlarının Örgütsel Değerlere İlişkin Görüşleri	2006; 159	Şenay Sezgin Nartgün	Değerler Eğitimi Dergisi
80	27	3,38	Öğretmenlikte Meslek Ahlakı ve Mesleki Değerler	2012; 604	Nurettin Ateş	Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi
81	26	5,20	Sınıf Öğretmeni Adaylarının ‘Değer’ Kavramına İlişkin Metaforik Algıları	2015; 281	Soner Aladağ M. Pınar Kuzgun	Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi
82	25	2,50	Eğitim Reformu Sürecinde Deneyimli Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kullandıkları Öğretim Stilleri Ve Stillere İlişkin Algıları	2010; 618	Mustafa Levent İnce Deniz Hünük	Eğitim ve Bilim Dergisi

83	26	5,2	Öğretmenlerin Eğitim İnançları İle Meslekî Değerleri Arasındaki İlişki	2015; 401	Nihal Tunca Senar Alkın ŞAHİN Aytunga Oğuz	Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi
84	26	2,60	Hayat Bilgisi Öğretiminde Değerlerin Kazandırılma Düzeylerinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi	2010; 626	Ali Meydan Arzu Bahçe	International Journal of Eurasia Social Sciences
85	26	5,20	Bir Vatandaşlık Değeri Olarak Yurtseverlik: Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Algısı	2015; 684	Arife Figen Ersoy Fatih Öztürk	İlköğretim Online
86	25	3,13	İlköğretim Branş Öğretmenlerinin Değerler Eğitimine İlişkin Görüşleri Üzerine Bir Araştırma	2012; 10	Cengiz Özmen Harun Er Fitnat Gürgil	Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
87	25	8,33	Okul Öncesi Eğitimde Değerler Eğitiminin Uygulanmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri	2017; 26	Mehmet Uzun Akif Köse	Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi
88	25	3,13	Yabancılaşma, Kurumsal Değerler Ve Duygu Yönetimi Denklemi	2012; 724	Murat Polat Tuba Yavaş	Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi
89	25	3,57	Bir Değer Ölçme Aracı: Çok Boyutlu Sosyal Değerler Ölçeği	2013; 789	Yavuz Bolat	Turkish Journal of Education
90	25	5,00	Tarih Dersi Öğretim Programı Ve Ders Kitaplarında Değerler Eğitimi	2015; 827	Yusuf Keskin	Türk Araştırmaları Dergisi
91	24	3,00	Ahmet Efe'nin Çocuk Hikâyelerinde Değer Eğitimi ve Hikâyelerin Türkçe Eğitimine Katkısı	2012; 17	Zekerya Batur Zeliha Yücel	TurkishStudies

92	24	3,43	Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıf İçi Etkinliklerde Çocuklarla Olan İletişimlerinde Kullandıkları Değerlerin İncelenmesi	2013; 123	Suna Tarkoçin Damla Berktaş Güliden Uyanık Balat	Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi
93	24	4,80	Sosyal Bilgiler Dersinde Kazanım-Değer İlişkisi	2015; 134	Deniz Tonga Salih Uslu	Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi
94	24	4,00	Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Benimsedikleri Temel İnsani Değerler	2014; 203	Recep Özkan Ayşe Soylu	Elektronik Türkçe Çalışmaları
95	24	4,00	Atasözlerinin Sosyal Bilgiler Programındaki Değerler Açısından İncelenmesi	2014; 405	Ömer Faruk Sönmez	Journal of World of Turks
96	23	2,88	Türkiye'de Değerler Eğitimi Konusunda Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Farklı Değişkenler Değerlendirilmesi	2012; 47	Gökhan Baş Ömer Beyhan	Değerler Eğitimi Dergisi
97	23	3,83	Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Değere ve Değer Eğitimi İlişkin Görüşleri	2014; 89	Tekin Çelikkaya Simge Filoğlu	Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi
98	23	3,29	Üstün Zekâlı ve Yetenekli Öğrencilerin Değer Algılarının Betimsel Bir Analizi	2013; 222	Ahmet Kurnaz Ümit Çiftci Hilal Karapazar	Değerler Eğitimi Dergisi
99	23	3,29	İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Değer Yönelimlerindeki Farklılaşmalar	2013; 415	Mustafa Arslan Esra Tunç	Değerler Eğitimi Dergisi
100	23	3,29	Evrensel Bir Değer Olarak Barış Ve Barış Eğitiminin Tarihçesi	2013; 905	Özgür Aktaş Mustafa Safran	Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi

Değerler eğitimi konusunda yazılmış makaleler içinde en çok atıf, 2008 yılında Akbaş (2008) tarafından yayınlanan “Değer Eğitimi Akımlarına Genel Bir Bakış” başlıklı makaleye yapılmıştır. Taramanın yapıldığı tarih itibarıyla çalışmanın 285 atfı vardır. Yıl başına düşen ortalama atıf sayısı ise 23.75’tir. Makalede geçmişte genel ifadelerle eğitimde yer bulan değer eğitimi kavramları yeni ilköğretim programıyla beraber farklı bir boyut kazanmasından ötürü

daha detaylı ele alınmıştır. Değer gerçekleştirme, karakter eğitimi, vatandaşlık eğitimi ve ahlak eğitimi akımlarının tanımları, kapsamaları, öğretim yaklaşımları, öğretmen rolleri ve temel değerleri çalışmanın konu haritasını oluşturmuştur.

Nuray Kurtde de Fidan' ın 2009 yılında yayımladığı “Öğretmen Adaylarının Değer Öğretimine İlişkin Görüşleri” adlı makale, değerler eğitimi alanında en çok atıf alan ikinci makaledir (Atıf Sayısı=188, Yıl Başına Düşen Atıf Sayısı=17.09). Makalede, Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin değer öğretimi hakkındaki görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışma sonucunda öğrenciler, değer öğretiminde en önemli faktörün değerleri yaşamak olduğunu, değer öğretiminin bilgi kadar önemli olduğunu, derslerimizin yapısının bilgi temelli olduğunu, bireylerin değere verdikleri anlamların farklı olduğunu ve sorunlar yaşandığını, medyanın değer öğretiminde okulun ve öğrenmenin etkisini azalttığını ifade etmişlerdir.

Selahattin Turan ve Dilek Aktan tarafından 2008 yılında Türk Eğitim Bilimleri Dergisi'nde yayımlanan “Okul Hayatında Var Olan ve Olması Düşünülen Sosyal Değerler” adlı çalışma değerler eğitiminde en çok atıf alan üçüncü makale olmuştur (Atıf Sayısı=177, Yıl Başına Düşen Atıf Sayısı=14.75). Makalede hangi değerlerin okul ve toplum yaşamında önemli olduğuyla bunların öğretimi ve içselleştirilmesinin öğretmen öğrenciler açısından ve ülkenin geleceği bakımından hayati önemine vurgu yapılmıştır. Araştırmada öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre okul yaşamında var olanla olması gerektiği düşünülen sosyal değerlerle, bunların okul yaşamında yer alma derecesini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda, okul yaşamında var olan ve olması gerektiği düşünülen sosyal değerlerin öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre farklılık gösterdiği ortaya konulmuştur.

Demircioğlu ve Tokdemir (2008) tarafından *Değerler Eğitimi Dergisi*'nde yayımlanan “Değerlerin Oluşturulma Sürecinde Tarih Eğitimi: Amaç, İşlev ve İçerik” adlı makale toplamda 172, yıllık olarak 14,33 atıf almıştır. Araştırmada tarih dersinin milli-manevi, dinî ahlakî ve sosyal değerlerin oluşturulması ve aktarılmasında önemli bir unsur olduğuna dikkat çekilmiştir. Çalışmada değer eğitiminde tarih dersinin rolünün ne olacağı sorusuna cevap aranmıştır.

“Öğretmen Adaylarının Değer Algılarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi” başlıklı makale Bülent Dilmaç, Hasan Bozgeyikli ve Yahya Çıkılı tarafından kaleme alınarak 2008 yılında Değerler Eğitimi Dergisi'nde yayımlanmıştır. Makale toplamda 158, yıllık

olarak ise 13,17 atıf sayısına sahiptir. Araştırmada, öğretmen adaylarının değer algıları farklı değişkenler bakımından incelenmiştir.

Özge Can Aran ve Özcan Demirel tarafından 2013 yılında Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi’nde yayımlanan “Dördüncü ve Beşinci Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Değerler Eğitimi Uygulamalarına İlişkin Görüşleri” makalesi toplamda 142, yıllık 20,29 atıf almıştır. Çalışmada ilköğretim sosyal bilgiler öğretmenlerinin derste hangi değerleri ne tür araçlarla öğrettiklerini ve bu durumun OKS okul başarısı ile ilişkisini sorgulamaktadır. Araştırmanın ilk beş çalışmaya kıyasla yeni bir çalışma olması ve yıllık atıf sayısı dikkate alındığında makalenin araştırmacılar tarafından takip edildiğini göstermektedir.

“Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında yer alan değerlere ilişkin öğrenci tutumlarının değerlendirilmesi” başlıklı makale Mehmet Nuri Gömleksiz ve Elif Cüro tarafından yazılarak 2011 yılında Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi’nde yayımlanmıştır. Makalenin toplamda 141 atıfı bulunurken yıllık ortalama atıf sayısı 15,67’dir. Çalışmada Sosyal Bilgiler dersi öğretim programındaki vatanseverlik, kültürel değerler, saygı, çevre ve doğa, sorumluluk ve bilimsel tutum gibi değerlere ilişkin ilköğretim öğrencilerinin tutumları ortaya konmuştur.

“İlköğretim Öğretmenlerinin “Değer” Kavramına Yükledikleri Anlamlar” başlıklı makale F. Ayşe Balcı ve Tuğba Yanpar Yelken tarafından Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi’nde yayımlanarak bilim dünyasına kazandırılmıştır. Toplamda 129 atıf alan çalışma yıllık ortalama 12,9 atıf almıştır. Makalede ilköğretim öğretmenlerinin değer kavramı hakkındaki düşünceleri üzerinde çalışılmıştır.

Ahmet Doğanay’ ın 2008 yılında yazmış olduğu “Çağdaş Sosyal Bilgiler Anlayışı Işığında Yeni Sosyal Bilgiler Programının Değerlendirilmesi” başlıklı makalesi Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi’nde yayımlanmıştır. Toplam 129 atıf alan çalışma yıllık ortalama 10,75 atıf sayısına sahiptir. Araştırmada 2004 yılı sonrasında yapılandırmacı model ışığında yenilenen sosyal bilgiler dersi programı incelenmiştir.

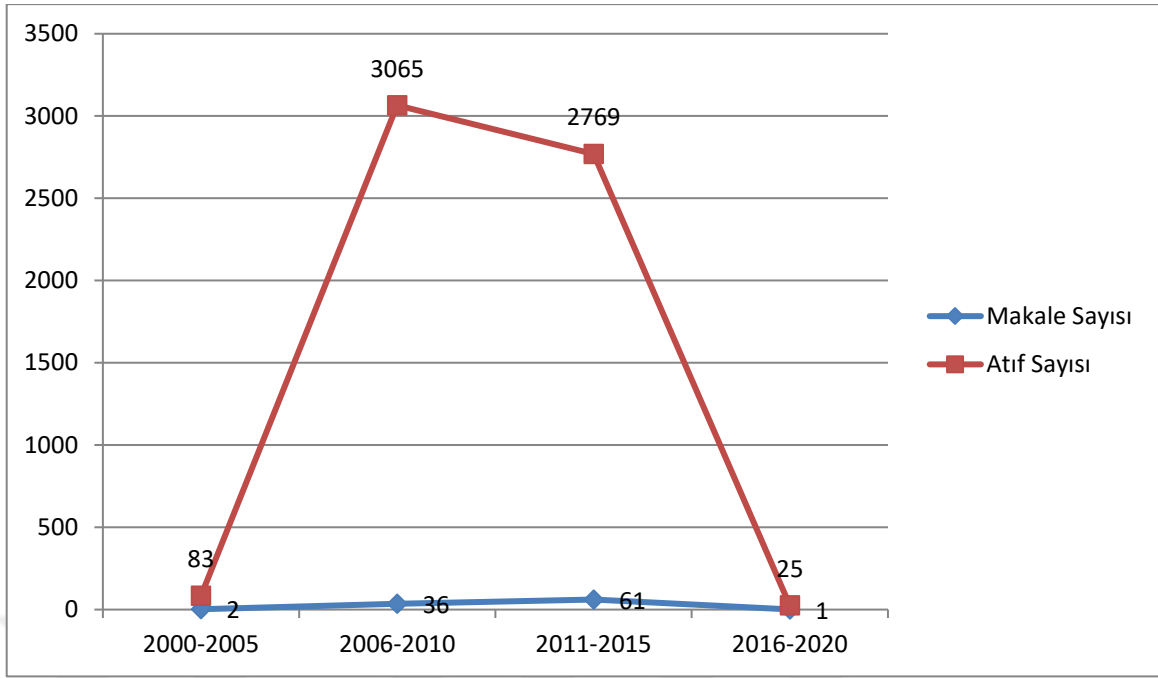
Alper Başbay ve Yelda Bektaş’ ın 2009 yılında Eğitim ve Bilim Dergisi’nde yayımlanan “Çokkültürlülük Bağlamında Öğretim Ortamı ve Öğretmen Yeterlikleri” adlı makalesi toplamda 113, yıllık ise 11,3 ortalama atıf sayısına sahiptir. Çalışmada farklı kültürel değerlere sahip öğrencilerin bir arada olduğu ortamların yapısının ortaya konularak eğitim-öğretim ortamında çok kültürlülük kavramının nasıl ele alınabileceği belirlenmeye çalışılmış. Bu doğrultuda farklı kültürel değerlere sahip öğrencilerle birlikte olan

öğretmenlerin sahip olması gereken çok kültürlü yeterlikler, farklı bakış açılarıyla belirlenmeye çalışılmıştır. Öğretmenlerin sahip oldukları yeterlikleri öğretme-öğrenme ortamında işe koşabilmeleri için kullanabilecekleri stratejiler de öğretmenlere yol gösterici olması açısından ele alınmıştır.

Değerler eğitimi alanında en çok atıf alan araştırmalarda ilk sıralarda yer alan çalışmalar 2008 ve 2009 yılları arasında yayımlanmıştır. En çok atıf yapılan ilk beş çalışmanın dördü 2008 yılına aittir. Değerler eğitimi alanında yapılan çalışmalarda en çok atıf alan ilk 100 makale içerisindeki ilk çalışma 2004 yılına aittir. Bu tarihi takip eden 2008 yılında atıf alan çalışmaların yoğunlaşması ve bu yılı izleyen süreçlerde de değerler eğitime ilgi duyulması, bu çalışma alanının hâlâ genç ve konunun gündemde olduğuna işaret etmektedir. Toplam atıf alma sayısı olarak ilk sıralarda yer alan çalışmalarda; değer ne olduğu, öğretmen adaylarının ve öğretmenlerin değerler konusuna yaklaşımları, öğrencilere kazandırılması gereken değerler ve öğrencilerin değerlere bakış açısı-değeri nasıl tanımladıkları- gibi farklı konu başlıkları ele alınmıştır.

Makalelerin Dönemlere Göre Dağılımı

Bu kısımda Türkiye’de değerler eğitimi konusunda en çok atıf alan ilk 100 makalenin yıllara göre dağılımı yer almaktadır. Şekil 1 hazırlanırken önce araştırmaların yayın yılları belirlenmiş, daha sonra dönemler hâlinde gruplandırılmıştır. Atıf istatistikleri, *PoP7* yazılımı verilerine dayalı olarak hazırlanmıştır.

Şekil 1. Makalelerin Yayımlandığı Dönemler ve Atıf Durumları

Şekil incelendiğinde 2000-2005 yıllarında ($f=2$), 2006-2010 yıllarında ($f=36$), 2011-2015 yıllarında ($f=61$), 2016-2019 yıllarında ise ($f=1$) çalışmanın yayımlandığı görülmektedir. Verilere göre en fazla makale 2011-2015 yıllarında üretilmiştir. Buna karşın 2006-2010 dönemi en fazla atıf yapılan dönem olmuştur. 2006-2010 yıllarında yapılan çalışmalara ortalama atıf sayısının makale başına 85,14 olduğu görülmektedir. Bu dönemde üretilen yayın sayısı az; ancak bu yayınlara yapılan atıf sayısı yüksektir. Bu durum 2006-2010 döneminde yapılan çalışmaların değerler eğitimi konu alanının entelektüel köklerini etkilediğini ortaya koymaktadır.

Makalelerin Kurumlara Göre Dağılımı

Araştırma kapsamında değerler eğitimi konusunda makaleleri olan yazarların görev yaptıkları kurum adresleri incelenmiştir. Yazarların makalelerin adres bölümlerindeki kurumları yazarın bağlı olduğu, görev yaptığı kurum olarak kabul edilmiştir. Bu bilgiler ışığında değerler eğitimi konusuna en çok katkıda bulunan kurumlar aşağıda sunulmuştur (Tablo 3).

Tablo 3. Makalelerin Kurumlara Göre Sayısal Dağılımı

Kurum	f
MEB	18
Gazi Üniversitesi	12

Selçuk Üniversitesi	11
Ahi Evran Üniversitesi	10
Anadolu Üniversitesi	10
Mersin Üniversitesi	7
Karadeniz Teknik Üniversitesi	7
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	6
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	6
Atatürk Üniversitesi	5
Malatya Üniversitesi	5
Sakarya Üniversitesi	5
Çukurova Üniversitesi	4
Dumlupınar Üniversitesi	4
FlorenceNightingale Hemşirelik Fakültesi	4
İnönü Üniversitesi	4
Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi	4
Aksaray Üniversitesi	3
Bartın Üniversitesi	3
Belirtilmemiş	3
Niğde Üniversitesi	3
Pamukkale Üniversitesi	3
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	2
Adıyaman Üniversitesi	2
Adnan Menderes Üniversitesi	2
Ankara Üniversitesi	2
Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi	2
Dicle Üniversitesi	2
Dokuz Eylül Üniversitesi	2
Ege Üniversitesi	2
Fırat Üniversitesi	2
Hacettepe Üniversitesi	2
Kırıkkale Üniversitesi	2
Mimar Sinan FineArtsUniversity	2
Muş Alparslan Üniversitesi	2
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	2
Uşak Üniversitesi	2
Yüzüncü Yıl Üniversitesi	2
Diğer	21
Toplam	188

Tablo 3'e göre değerler eğitimi konusunda en üretken kurum MEB'dir(f=18). Bu kurumu, Gazi Üniversitesi izlemektedir(f=12). Daha sonra Selçuk Üniversitesi (f=11), Ahi Evran Üniversitesi (f=10) ve Anadolu Üniversitesi (f=10) en üretken kurumlar olarak sıralanmaktadır. Başka bir bulguya göre değerler eğitimi alanındaki en çok atıf alan 100 makalenin 60 farklı kurum tarafından üretildiği tespit edilmiştir. Ayrıca bazı makalelerin ortak yazarlı olmasından dolayı kurum sayısı 188 olarak tespit edilmiştir. Yukarıdaki bulgular ışığında MEB'e bağlı kurumlarda görev yapan öğretmenlerin değer eğitimi

alanyazınına anlamlı düzeyde katkı sunduğu anlaşılmaktadır. Üniversiteler açısından bakıldığında alana yön veren kurum, Gazi Üniversitesi olarak öne çıkmaktadır.

En Üretken Yazarlar

Araştırmanın bu bölümünde değerler eğitimi konu alanına bilimsel üretimleri ile yüksek oranda katkı sağlayan araştırmacılar belirlenmiştir. Bilgiler ışığında alanyazına iki ve üzeri sayıda yayınlara katkı veren araştırmacılar ve yazarlık durumları incelenmiştir. Değerler eğitimi konusunda iki ve daha fazla makaleye katkıda bulunan araştırmacılar aşağıda sunulmuştur (Tablo 4).

Tablo 4. İki ve Daha Fazla Makalesi Olan Yazarlar

Sıra	Yazar	Makale sayısı		
		Makale sayısı	İlk yazar olarak	Ortak yazar olarak
1	Süleyman Yiğittir	5	2	3
2	Bayram Tay	3	-	3
3	Bülent Dilmaç	3	-	3
4	Tuğba Yanpar Yelken	3	-	3
5	Adem Öcal	2	-	2
6	Aytunga Oğuz	2	1	1
7	Ebru Oğuz	2	2	-
8	Emine Kolaç	2	1	1
9	Fuziye Ayşe Balcı Karaboğa	2	-	2
10	Halit Karatay	2	2	-
11	Handan Deveci	2	-	2
12	Hasan Meydan	2	1	1
13	Mehmet Nuri Gömleksiz	2	-	2
14	Taha Yazar	2	1	1
15	Zühal Çubukçu	2	1	1

15 yazar, iki ve daha fazla sayıda makale ile değerler eğitimi alanında çalışma yapmıştır. Bu çalışmalar (Max: 5; Min: 2) aralığındadır. Tablodan hareketle değerler eğitimi konusunda en fazla yayın yapan araştırmacı Süleyman Yiğittir (f=5). Bu araştırmacıyı Bayram Tay, Bülent Dilmaç ve Tuğba Yanpar Yelken (f=3) izlemektedir. Kalan 11 araştırmacı ikişer çalışma ile alandaki bilgi üretimi sürecine hizmet etmiştir.

Makalelerin Yayımlandığı Dergiler

Araştırmanın bu kısmında Türkiye’de değerler eğitimi konusundaki makalelerin yayımlandığı dergiler, dergilerin toplam atıf sayıları ve dergide yer alan konu alanı makale sayıları incelenmiştir. Bu bağlamda dergilerin atıf sayılarına ulaşılmış ve dergilerdeki değerler eğitimi konulu makaleler belirlenmiştir. Buna ilişkin veriler aşağıda sunulmuştur (Tablo 5).

Tablo 5. Makalelerin Yayımlandığı Dergilerin Toplam Atıf Sayıları ve Makale Sayıları

Dergi	f	Toplam atıf
Değerler Eğitimi Dergisi	21	722
Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi	9	5585
TurkishStudies	7	11748
Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi	4	3484
Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi	4	364
Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi	3	3863
Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	3	424
Türk Eğitim Bilimleri Dergisi	3	3931
Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	2	65
Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi	2	443
Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi	2	3512
Eğitim ve Bilim Dergisi	2	6886
İlköğretim Online	2	5292
Journal of World of Turks	2	3630
Millî Eğitim Dergisi	2	2185
Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	2	633
Diğer	30	-
Toplam	100	

Tablo 5’te değerler eğitimi konusunda sıkça atıf yapılan yayınların yayımlandığı dergiler, dergilerin toplam atıf sayıları ve dergilerde kaç referans makalenin yayımlandığına ilişkin veriler bulunmaktadır. Buna göre en çok makale, Değerler Eğitimi Dergisi’nde yayımlanmıştır (f=21). Bu yayın organını; Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi (f=9) ile TurkishStudies (f=7) dergileri takip etmektedir.

Değerler Eğitimi Dergi’ si, 2003 yılında yayımlanmaya başlamıştır. Türkiye’de değerler eğitimi alanında ilk akademik süreli yayın olma ayrıcalığına sahiptir. Dergide, din, ahlak, değerler ve karakter eğitimi ile sosyal bilimlerin diğer ilgili alanlarındaki özgün araştırmalar, deneysel ve betimsel çalışmalar yayımlanmaktadır.

Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergi’si, eğitim ve eğitimle ilgili tüm konuları kapsayan araştırma ve çalışmaların yayınlanması için faaliyet gösteren uluslararası bilimsel bir dergidir. Derginin amacı; ulusal, uluslararası ve disiplinler arası bilimsel iletişime yardımcı olmak, Türkiye'deki bilimsel araştırma ve yönetim politikası arasındaki bağları

güçlendirmek, tartışmanın kalitesini arttırmaktır. Güncel verilerin ve uzman görüşlerinin paylaşılması için disiplinler arası bir forumu temsil eden bu forum, Türkiye'de eğitime kapsamlı bir yaklaşımın önemini yansıtıyor.

TurkishStudies, 2006 yılında Prof. Dr. Mehmet Dursun Erdem tarafından kurulmuş uluslararası hakemli bir dergidir. Dergi Türkçe ve İngilizce olarak yılda yedi defa yayımlanır. Özel sayılar hariç her sayıda elli makale bulunur. Derginin amacı, beşerî alanında çalışan araştırmacıların bulgularını paylaşabilecekleri ve yayabilecekleri açık erişimli akademik bir zemin sunmaktır.

Anahtar Kelime Analizi

Araştırmada değerler eğitimi konusundaki makalelerde yazar/lar tarafından kullanılan anahtar kelimelerin sayısal dağılımına bakılmıştır. Bu amaçla yazar anahtar kelime analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda ulaşılan sonuçlar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir(Tablo 6).

Tablo 6. Makalelere Atanan Yazar Anahtar Kelimeleri

Anahtar kelime	f	%
Değer	33	9,01
Değerler Eğitimi	28	7,65
Değerler	24	6,56
Değer Eğitimi	14	3,82
Sosyal Bilgiler	12	3,27
İlköğretim	7	1,91
Ders Kitabı	4	1,09
Karakter Eğitimi	4	1,09
Sosyal Bilgiler Programı	4	1,09
Türkçe Dersi	4	1,09
Değer Aktarımı	3	,82
Değerler Eğitimi Yaklaşımları	3	,82
Metafor	3	,82
Öğretmen Adayı	3	,82
Öğretmen Adayları	3	,82
Öğretmen Eğitimi	3	,82
Tarih Eğitimi	3	,82
Tutum	3	,82
Aile Değerleri	2	,54
Çocuk Edebiyatı	2	,54
Dede Korkut Hikâyeleri	2	,54
Değer Yönelimi	2	,54
Eğitim	2	,54
Eğitim Yönetimi	2	,54
Okul Öncesi Eğitim	2	,54
Öğretmen	2	,54

Öğretmen Görüşleri	2	,54
Öğretmenler	2	,54
Ölçek Geliştirme	2	,54
Örgütsel Değerler	2	,54
Program Geliştirme	2	,54
Sosyal Bilgiler Öğretim Programı	2	,54
Sosyal Bilgiler Öğretimi	2	,54
Tarih	2	,54
Türkçe Eğitimi	2	,54
Üniversite Öğrencileri	2	,54
Value	2	,54
Diğer	170	46,44
Toplam	366	100

Tablo 6’da, incelenen makalelerde kullanılan anahtar kelimelerin frekans ve yüzdeleri verilmiştir. Ulaşılan sonuçlara göre ilk sırada yer alan anahtar kelime “değer” dir. Bu kelimeyi, “değerler eğitimi”, “değerler”, “değer eğitimi”, “sosyal bilgiler”, “ilköğretim” ve “ders kitabı” izlemektedir. Karagöz ve Şeref’e (2019, s. 263) göre “Bilimsel araştırmalarda yazarın kullandığı anahtar kelimeler çalışmanın yapı ve içeriğini anlamak açısından belirleyicidir”. Özellikle, yazar tarafından atanan anahtar kelime analizi, araştırma ve araştırmacının yönelimleri hakkında detaylı ipuçları sunabilir (Fan ve diğerleri, 2020). Bu anlamda ilgili analiz, bilim politikalarını ve bilimsel çalışma alanlarının durumunu tespit etmek, gelişimlerini izlemek açısından büyük önem taşımaktadır (Gen ve diğerleri, 2017).

Temel Bilim Odakları

Araştırmanın bu bölümünde Türkiye’de değerler eğitimi konusunda bilimsel çalışma sahibi yazarların Doçentlik bilim alanları incelenmiştir. Belirtilen amaç doğrultusunda araştırmacıların YÖKAKADEMİK (Yükseköğretim Akademik Arama) veri tabanında kendi tanımladıkları alanlar, bilim alanı olarak kabul edilmiştir. Ulaşılan bilgiler ışığında değerler eğitimi araştırmalarına yön veren bilim alanları ve bu bilim alanlarında uzmanlaşan araştırmacı ilişkisi aşağıda gösterilmiştir (Tablo 7).

Tablo 7. Etkin Bilim Alanları

Bilim Alanı	f	%
Eğitim Bilimleri	52	27,66
Temel Eğitim	45	23,93
Belirtilmemiş	37	19,68
MEB	11	5,85
Türkçe Eğitimi	11	5,85
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	6	3,19
Sosyal Bilimler Eğitimi	5	2,66
Felsefe ve Din Bilimleri	4	2,12
Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi	4	2,12

Hemşirelik	3	1,6
Özel Eğitim	2	1,06
Spor Bilimleri	2	1,06
Yönetim ve strateji	2	1,06
Çocuk Gelişimi	1	,53
Hemşirelik Esasları ve Yönetimi	1	,53
Klasik Türk Edebiyatı	1	,53
Yabancı Dil Eğitimi	1	,53
Toplam	188	100

Değerler eğitimi konusunda çalışma yapan araştırmacıların bilim alanlarına göre yapılan incelemeden elde edilen bulgular tabloda gösterilmiştir. Buna göre söz konusu alanyazına, Eğitim Bilimleri bilim alanındaki uzmanların (f=52) daha fazla katkıda bulundukları anlaşılmaktadır. Bu araştırmacıları sırasıyla Temel Eğitim (f=45), YÖK'te kaydı olmayan araştırmacılar (f=37), MEB (f=11), Türkçe Eğitimi (f=11) ve diğer bilim alanlarındaki araştırmacılar takip etmektedir. Değerler eğitimi konusunda birçok farklı bilim alanından araştırmacı çalışmalar yapmıştır. Bu farklı alanlardan araştırmacıların konuya ilgi göstermesi değerler eğitiminin belirli bilimsel alanlarla sınırlı olmayıp birçok bilim alanının araştırma sahasına girdiğini göstermektedir.

Makalelerin Araştırma Alanları

Araştırmanın bu bölümünde Türkiye'de değerler eğitimi konusunda en çok atıf alan makalelerin araştırma alanları incelenecektir (Tablo 8).

Tablo 8. Araştırma Alanları

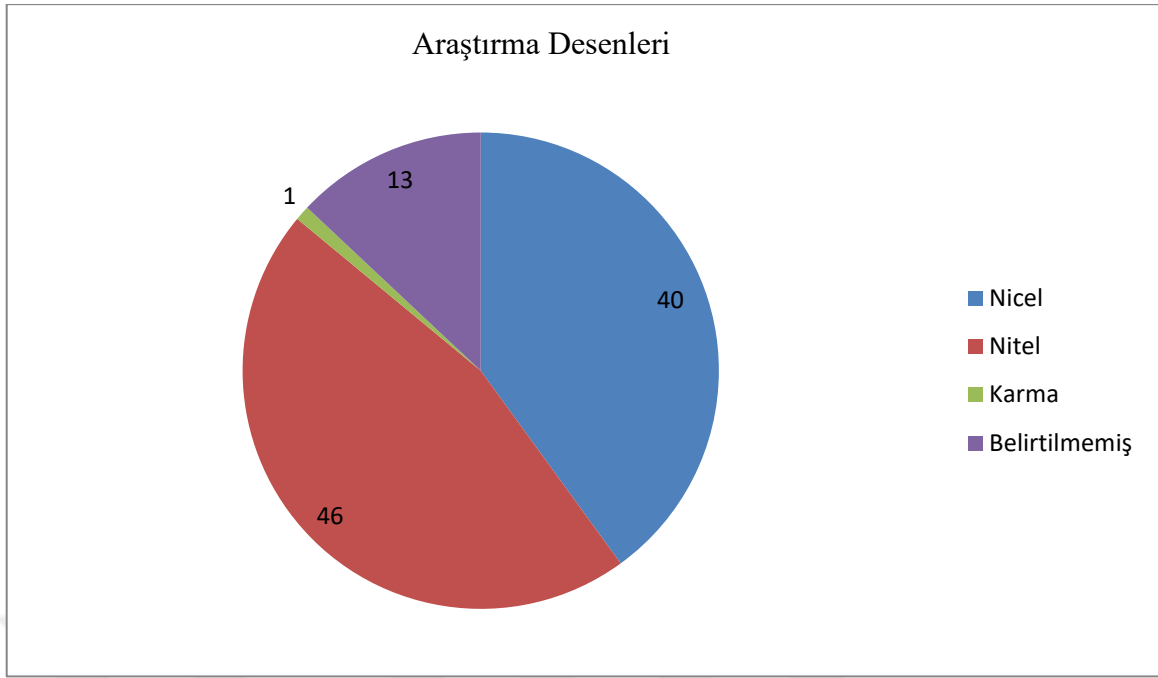
Yıl	Türkçe Eğitimi Araştırmaları	Sosyal Bilgiler Araştırmaları	Hemşirelik Eğitimi Araştırmaları	Öğretmen Yetiştirme Araştırmaları	Din Bilimleri Araştırmaları	Öğretmen Adayları Araştırmaları	MEB Ders Kitapları Araştırmaları	Değer Eğitimi Araştırmaları	Diğer Araştırmalar	Toplam
2004						1				1
2005									1	1
2006		1		1	1			1	2	6
2007				1				1		2
2008		2		1			1	1	1	6
2009		1		3		2	1	3		10
2010	1	2		4				4	1	12
2011	3	1		2		1		2		9
2012	1	2	1	4		2		3	4	17
2013	3	4		4	1			2	3	17
2014	1	3		2		1		2	1	10

2015	2	2	2	1	7					
2016				1	1					
2017		1			1					
Toplam	9	18	1	24	2	9	2	19	15	100

Makalelerin araştırma alanları incelendiğinde en çok araştırmanın “Öğretmen Yetiştirme Araştırmaları” alanında olduğu görülmektedir. Bu çalışmaların ağırlıklı olarak öğretmen adayları üzerinde yapıldığı izlenmektedir. Adaylar ile yapılan bu araştırmalar, MEB programlarına yeni girmeye başlayan değerler eğitimi konu alanında geleceğin program uygulayıcılarının bakış açısını saptamak, buna göre politikalar önermek açısından önemlidir. Bu konuda yapılan çalışmalarda ikinci olarak “Değer Eğitimi Araştırmaları” gelmektedir. Bu çalışmalarda değer eğitiminin içeriğine, eğitim öğretim sürecinde hangi değerlerin ele alınacağına, değer ne olduğuna ve Türk kültürüne ait değerler sistemine değinilmiştir. Konu alanında en çok yapılan üçüncü araştırma alanı Sosyal Bilgiler Araştırmalarıdır. Bu çalışmaların içeriğinde ise sosyal bilgiler çalışmaları yer almaktadır. Bu kısımda araştırmacıların sosyal bilgiler ders kitaplarını ve öğretim programlarını değer eğitimi bağlamında incelediğini belirtmek mümkündür.

Araştırma Desenleri

Araştırmanın bu bölümünde Türkiye’de değerler eğitimi konusunda en çok atıf alan makalelerin araştırma desenleri incelenmiştir (Şekil 2). Makaleler nicel, nitel ve karma desen olarak gruplandırılmıştır. Makalelerin yöntem kısmında desenleri yazılmamış olanlar ise belirtilmemiş olarak sınıflandırılmıştır.

Şekil 2. Araştırma Desenleri

Şekildeki verilere bakıldığında nitel araştırma desenleri %46'lık oranla en fazla kullanılan desen olmuştur. Nitel deseni %6'lık farkla nicel desen izlemektedir. Karma desen ise sadece bir makalede kullanılmıştır. Makalelerin %13'lük kısmında kullanılan araştırma yönteminin belirtilmediği görülmüştür. Bu durum söz konusu yayınların bilimsel araştırma yöntem ve teknikleri açısından bazı akademik yazım kusurlarına sahip olduğunu göstermektedir.

Araştırma Örneklemi

Çalışmanın bu bölümünde makalelerin araştırma örneklemi incelenmiştir (Tablo 9).

Tablo 9. Araştırma Örneklemi

Sıra	Örneklem	f
1.	Öğretmenler	27
2.	Öğretmen adayları	17
3.	İlköğretim öğrencileri	11
4.	Örneklem yok	11
5.	Ders kitapları	7
6.	Öğretim programları	7
7.	Diğer	20
8.	Toplam	100

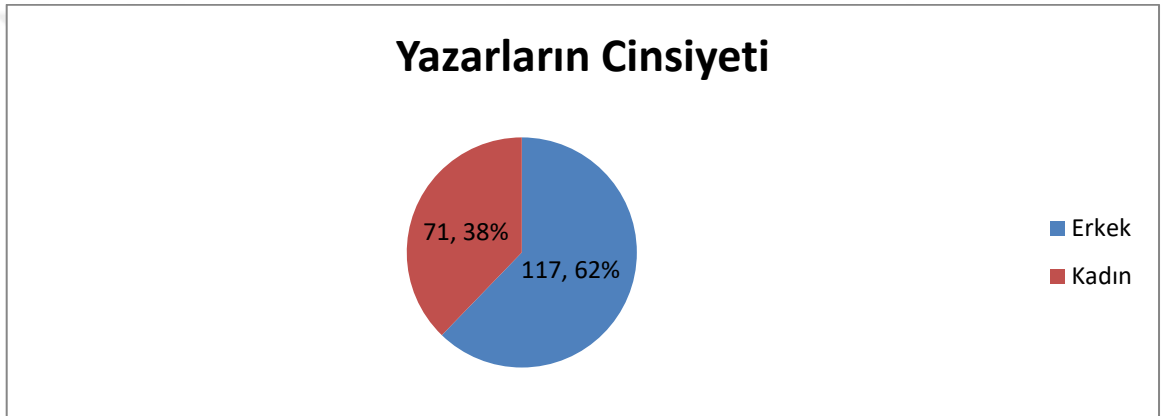
Tablo 9'da değerler eğitimi konu alanında en çok atıf alan ilk yüz makalenin araştırma örneklemi yer almaktadır. Makalelerin en fazla örneklemini öğretmenler (f=27) oluşturmaktadır. Daha sonra en çok örneklemi; öğretmen adayları (f=17), ilköğretim

öğrencileri (f=11), ders kitapları (f=7) ve öğretim programlarının (f=7) oluşturduğunu tespit etmek mümkündür.

Tablo 9 incelendiğinde ağırlıklı olarak öğretmen ve öğretmen adaylarının örneklem alındığı görülmektedir. Bununla birlikte örnekleme olmayan ve diğer türdeki çalışmaların da % 31 düzeyinde bir oran oluşturduğunu tespit etmek mümkündür.

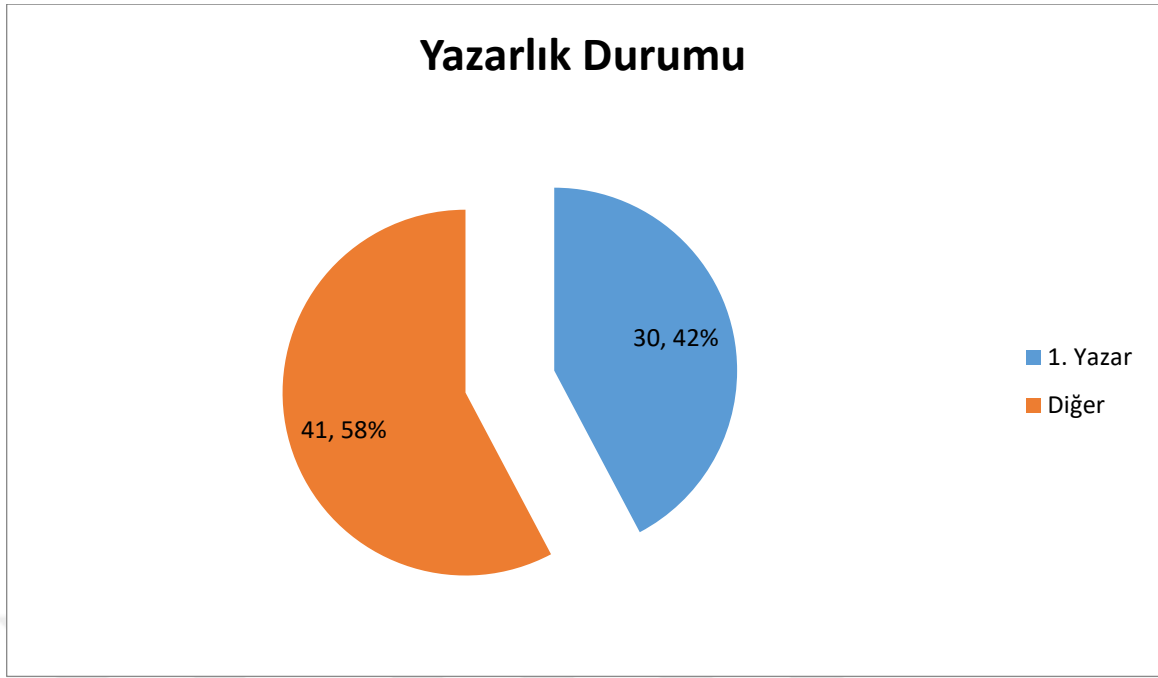
Araştırmacıların Cinsiyet Dağılımı

Araştırmanın bu bölümünde en çok atıf alan makalelerin yazarlarına ilişkin toplumsal cinsiyet temsiliinin dağılımı incelenmiştir. Buna ilişkin veriler aşağıdaki şekilde sunulmuştur (Şekil 3).

Şekil 3. Yazarların Cinsiyetleri

Şekil 3'te, söz konusu makalelerin yazarlarının cinsiyetlerine göre dağılımları incelenmiştir. Buna göre erkek araştırmacı sayısının 117 (% 62.23) kadın araştırmacılara oranla 46 (% 65) ağırlıklı olarak önde olduğu görülmektedir. Kadın araştırmacıların sayısı ise 71 (%37,77) olarak tespit edilmiştir. Buna göre değerler eğitimi araştırmaları yazar kadrolarında kadın araştırmacı sayısının yeterince temsil edilmediği ortaya çıkmıştır.

Şekil 4. Kadın Yazarların Birinci Yazar Olma Durumu

Bilim araştırmalarında etkin iş birliği her açıdan önemlidir. Buna toplumsal cinsiyet durumu da dâhildir. Açıklamak gerekirse araştırmalarda her iki toplumsal cinsiyetin de temsil edilmesi araştırmaların sonuçlarına etki edebilir. Kadın araştırmacıların bilime katkı yaptıkları ve bilimsel kültürün gelişimine ortam hazırladıkları bilinen bir gerçekliktir. Buna göre toplam 71 kadın yazarın %42'lik kısmı ilk yazardır. İlk yazar olan kadınların tüm yazarlar içindeki oranı ise %15,95'tir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA

Türkiye’de değerler eğitimi alanında en çok atıf yapılan 100 makalenin bibliyometrik açıdan incelendiği bu çalışmada konu alanına ilişkin geniş bir çerçeve ortaya konulmuş, değerler eğitimi konusunun her yıl ilgi gören ve yeni araştırmalar yapılan bir çalışma alanı olduğu belirlenmiştir. Alanda bilimsel dikkatin yönünü oluşturan başlıca makaleleri saptama incelemeleri, eğitim bilimleri alanındaki diğer alt öğretmen yetiştirme alanları için de güncel ve pratik bir perspektif sağlamaktadır. Eldeki inceleme bugün itibarıyla Türkiye’deki değerler eğitimi literatürünü başlıca makaleler üzerinden irdeleyen ilk çalışmadır. Bu yönüyle çalışma alandaki entelektüel birikime ilişkin veri ve analizler sunmaktadır. Ayrıca eldeki bibliyometrik çalışma, ilgili konunun trendlerini kanıta dayalı olarak keşfetmeye olanak sağlarken alanla ilgili okuyuculara zaman içinde alanda öne çıkan eğilimleri kronolojik biçimde sunması ve tanıtması nedeniyle önem taşımaktadır.

Araştırma sonucunda en çok atıf yapılan makale Oktay Akbaş’a aittir. Oktay Akbaş, eğitim bilimleri alanında etkin araştırmaları ile tanınmaktadır. Araştırmacı Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı’nda görevlidir. Oktay Akbaş’ın Google Akademik’ teki yayın sayısı 53, atıf sayısı 2061, h-index’i 14, yayınlarının yıllık ortalama atıf sayısı 93, yayın başına düşen ortalama atıf sayısı 38’dir. Akbaş’ın 2008 yılında yayımladığı makalesi kendinden sonra konu alanında çalışma yapan araştırmacılara yol göstermiştir. Akbaş’ın çalışmasının ardından değerler eğitimi konusunda birden fazla çalışması olan yazarlar dahi onun atıf sayısına ulaşamamıştır. Bu durum da araştırmacının çalışmasının akademik çevrelerde üst düzeyde kabul gördüğünü göstermektedir.

Araştırmadaki sonuçlara göre 2006-2010 döneminde yayımlanan makaleler en yüksek atıf sayısına sahiptir. Buna göre 2006-2010 (AS=3065), 2011-2015 (AS=2769), 2000-2005 (AS=83) , 2016-2019 (AS=25) şeklinde bir atıf durumu tablosu görülmektedir. Bu bulgu bibliyometrinin temel yasalarından birisiyle de örtüşmektedir. Şöyle ki daha önce yayımlanan çalışmalar sonraki çalışmalara kıyasla daha çok atıf alma potansiyeline sahiptir(Şeref, Karagöz ve Ateş 2020). Aynı zamanda konu alanının 2006-2010 döneminde yoğun ilgi görmesinin bir nedeni de 2005 yılında yürürlüğe giren yapılandırmacı modele dayanan öğretim programlarıdır. Bu programlarda değerlerin eğitimi ve öğretimine önem verilmesi

gerektiğine ilişkin bir politika yaklaşımı benimsenmiştir. Bu bağlamda alanın iç dinamiklerinin MEB politika belgelerine göre şekillendiğini tespit etmek mümkündür.

Alanyazında etkili kurumlar olarak MEB ve Gazi Üniversitesi öne çıkmaktadır. MEB Türkiye’de eğitim politikalarını oluşturucu, hazırlayıcı ve uygulayıcı pozisyonundaki temel organdır. MEB’in temel hedef ve amaçlarına ulaşma yolunda öğretmenler önemli sorumluluklar üstlenmektedir. Bu doğrultuda MEB, öğretmenlerin lisansüstü çalışma yapmalarını noktasında kolaylaştırıcı ve özendirici düzenlemeler yapmaktadır. Buna dayalı olarak da öğretmenler lisansüstü eğitime yönelmektedir. Değerler eğitiminin MEB’ in politikalarının ana odaklarından birini oluşturduğu düşünüldüğünde ilk sırada MEB etiketli araştırmacıların çıkması beklenen bir durumdur.

Çalışma alanına önemli katkılar yapan bir diğer kurum Gazi Üniversitesi’dir. Gazi Üniversitesi 1926’da Orta Muallim Mektebi adıyla eğitim vermeye başlayan önemli bir araştırma üniversitesidir. Gazi Üniversitesi, akademik kurumlar arasında değerler eğitimi literatürüne en çok katkı yapan üniversitedir. Değerler eğitimi konu alanında Gazi Üniversitesi’nin her yıl belirli sayıda araştırma ile literatüre katkı sağlayarak alandaki bilimsel gelişime hizmet ettiğini söylemek mümkündür. Gazi Üniversitesi Türkiye’de eğitim bilimleri alanının bilimsel açıdan gelişmesine ve alanda entelektüel birikim oluşmasına önemli derecede katkıda bulunmuştur. Bu açıdan Türkiye’de eğitim bilimleri alanının öncü kurumları arasında yer almaktadır. Dolayısıyla eğitim-öğretim çevrelerinin temel ilgi ve tartışma konularından birini oluşturan değerler eğitimi çalışma alanının Gazi Üniversitesi’nin odak ve kapsamında olması doğal bir sonuçtur.

Araştırmacıardan Süleyman Yiğittir’ in çalışma alanı sosyal bilgiler eğitimidir. Yiğittir’ in Google Akademik’ teki yayın sayısı 29, atıf sayısı 672’ dir. Araştırmacının h-index’i 11, g-index’i 25, yayınlarının yıllık ortalama atıf sayısı 48, yayın başına düşen ortalama atıf sayısı 23,17 olarak listelenmektedir. Bayram Tay, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi/Eğitim Fakültesi/Temel Eğitim Bölümü/Sınıf Eğitimi Ana Bilim Dalı’nda akademik çalışmalarına devam etmektedir. Araştırmacının uzmanlık alanı temel eğitimidir. Tay’ın Google Akademik’ teki yayın sayısı 64, atıf sayısı 1003’tür. Araştırmacının h-index’i 18, g-index’i 31, yayınlarının yıllık ortalama atıf sayısı 43,61; yayın başına düşen ortalama atıf sayısı 15,67 olarak belirlenmiştir. Bülent Dilmaç, Necmettin Erbakan Üniversitesi/Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi/Eğitim Bilimleri Bölümü/Rehberlik Ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim dalında akademik çalışmalarına devam etmektedir. Araştırmacının uzmanlık alanı rehberlik ve psikolojik danışmanlıktır. Dilmaç’ın Google Akademik’ teki yayın sayısı 159,

atıf sayısı 3660'tır. Araştırmacının h-index'i 31, g-index'i 58, yayınlarının yıllık ortalama atıf sayısı 159,13; yayın başına düşen ortalama atıf sayısı 23,02 olarak saptanmıştır. Araştırmacıların değerler eğitimi konu alanında yaptıkları çalışmaların toplam yayın sayılarıyla karşılaştırdığımızda da Süleyman Yiğittir öne çıkmaktadır. Araştırmacı toplam 29 yayının beşini değerler eğitimi üzerine yapmıştır. Bu durum araştırmacının değerler eğitimi konusuna çalışmaları içinde ayrı bir önem verdiğini göstermektedir.

Elde edilen sonuçlar neticesinde en çok atıf alan makalelerin çoğunlukla *Değerler Eğitimi Dergisi*'nde yayımlandığı görülmüştür. Dergi, 2003 yılında yayımlanmaya başlayan tematik bir yayın organıdır. Aynı zamanda Türkiye' de değerler eğitimi politika çerçeve belgelerinin hazırlanmasında da etkili rol oynadığı söylenebilir. Derginin yayın kurulu üyeleri MEB' de değerler eğitimi konu alanında karar verici konumdadırlar. O bakımdan değerler eğitimi alanında çalışma yürüten araştırmacıların yayın için bu dergiyi seçmeleri hem beklenen bir durumdur hem de alanın gelişimi yönünde yapılan değerli bir çabadır. Diğer taraftan ilk 100 makalenin yayımlandığı dergilerin uluslararası alanyazında taranmadığı görülmektedir. Araştırmacılar çalışmalarını dergilere gönderirken dergilerin atıf dizinlerinde listelenip listelenmediğini dikkate almadıkları anlaşılmaktadır. Bu durum çalışmaların etki ve görünürlüğüne olumsuz yönde etki etmektedir. Çünkü değer eğitimi sadece ülkemiz için değil tüm dünyadaki insanlar için önemli ve sıcaklığını muhafaza eden öncelikli bir araştırma alanıdır.

Değerler eğitimi konu alanında çalışmalar yapan araştırmacıların Doçentlik bilim alanlarına bakıldığında eğitim bilimlerinin %27,66 ve temel eğitimin %23,93 oranıyla toplam alanın yarıdan fazlasını oluşturduğunu görmekteyiz. Eğitim bilimleri uzmanlık alanındaki araştırmacılar, eğitimin tüm kademelerine -okul öncesi, ilkokul, ortaokul, üniversite- dair ilgili her konuda araştırma yapar ve bu alanda uygulayıcı olacaklara eğitim verirler. Bu durumu değerlendirdiğimizde değerler eğitimi konusunun eğitim kurumlarının her basamağındaki paydaşları yakından ilgilendirdiğini söyleyebiliriz. Ön plana çıkan ikinci bilim alanı, Temel eğitimidir. Temel eğitim Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde anaokulu ve ilkokulu kapsamaktadır. Üniversitelerin bu bölümünde görev yapan akademisyenlerin sorumlu oldukları öğretmen adayları eğitim kurumlarının bu iki basamağında görev yapacak olan öğretmenlerdir. Temel eğitimde görevli araştırmacıların değerler eğitimine yönelik yapılan araştırmalarda öncü olmaları öğrencilerin eğitimin ilk basamağından itibaren değer konusunda belirli bir bilinç düzeyine ulaştırılmak istendiğini göstermektedir. Değerler eğitimi konusunda geriye kalan yaklaşık %48'lik bilim alanını ise farklı alanlardan araştırmacılar

oluşturmaktadır. Bu da farklı alanlardaki araştırmacıların konuya ilgi duyduğuna işaret etmektedir.

İlk 100 makalenin araştırma desenleri incelendiğinde 46 makalenin nitel araştırma, 40 makalenin nicel araştırma, 1 makalenin karma araştırma deseninde olduğu saptanmıştır. 13 makalenin yazarları ise araştırma desenini belirtmemiştir. Nitel araştırmalar dünyanın birçok gerçekten oluştuğunu, aynı durumla ilgili farklı kişisel görüşlerin olabileceğini ve böylece gerçeklerin sosyal ortamda yapılandığını temel almaktadır. Tanımlamadan hareketle konu alanında nitel araştırmaların çoğunlukta olması beklenen bir sonuçtur. Çünkü değer kişiden kişiye, toplumdan topluma değişik etkenler sebebiyle farklılık göstermektedir. Bu anlamda temel değerleri belirleme çalışmalarında nitel araştırmalar uygun görülmektedir. Nicel araştırma desenleri ise nicel verilerin toplanarak analiz edildiği çalışmalardır. Bu çalışmalar araştırmacıları genelleme yapılabilir sonuçlara götürür. Nicel araştırmaların sonucu olarak değer ne olduğu, hangi değerlerin yaşanan toplumda kabul edildiği ve eğitim programlarında yer verilecek değerler nesnel bir şekilde ifade edilebilir. Araştırma deseni belirtilmeyen 13 makale yapılan çalışmaların bilimsel araştırma yöntem ve teknikleri bakımından kusurlu olduğunu işaret etmektedir. Araştırmacılar teknik bir hata sebebiyle veya yaptıkları araştırmayı belirli sınıfsal araştırma desenine sığdıramadıkları için bu hataya düşmüş olabilirler (Büyükoztürk ve diğerleri, 2018, s. 12-13).

Bilimsel araştırmalar yapılırken örneklem seçimi araştırmanın doğru sonuçlar üretmesi ve yararlılık düzeyinin yüksek olması açısından önemlidir. Çalışma kapsamında incelenen 55 makalelerin araştırma örneklemine bakıldığında eğitimin paydaşlarına –öğretmen, öğretmen adayı, öğrenci, veli- yer verildiği görülmektedir. Öğretmen ve öğretmen adaylarının eğitim programlarının uygulayıcısı olduğunu düşündüğümüzde 44 makalenin örneklemi oluşturması beklenen bir neticedir. Öğretmenlerin, genel itibarıyla benimsediği ve toplumun yaşayışıyla uyumlu bulduğu değerleri saptamak ve öğrencilere kazandırılması istenen değerleri belirlemek yapılan çalışmaların en önemli aşamalarından biridir. Sürecin sağlıklı bir şekilde yürümesini sağlayacak diğer paydaş ise şüphesiz öğrencilerdir ve incelenen 11 makalede örneklemimizi öğrenciler oluşturmaktadır. Yaşadığı toplumun kabullendiği, onayladığı değerleri öğrencilerin sahiplenmesi elbette ki onun açısından takdir edilecek bir durumdur. Fakat tersi durumda değer eğitimi süreci öğrenciler açısından sözlü söylemden öteye geçemeyecektir. Bu sebeple değer eğitimi sürecinde öğrencilerin konu hakkında beklentilerinin de dikkate alınması gerektiği kaçınılmaz bir gerçektir. Eğitim paydaşlarının katılımlarıyla uygun değerler ve değerlerin aktarımı hususunda nesnel bir sonuca ulaşıldıktan

sonra bu değerlerin nasıl ve hangi araçlarla öğrenciyle buluşturulacağı konusu gündeme gelir. Bu amaçla 14 makalede ders kitabı ve öğretim programları, örnekleme oluşturmaktadır. Genel itibariyle en çok atıf alan çalışmaların örnekleme durumu, eğitim sürecinin paydaşlarını, öğretim programlarını ve ders materyallerini kapsamaktadır.

Monroe-White ve Woodson (2016) "bilimin, bilimsel girişime katkıda bulunan en iyi zihinlerden yararlanacağına gerçekten inanıyorsanız, tüm zihinlerin katkıda bulunma şansına sahip olmasına izin vermelisiniz" demektedir. Bu anlayış tüm toplumsal cinsiyet rollerinin bilimsel gelişime hizmet etmesine olanak verilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu sayede nitelikli bilimsel çıktılar elde edilmesi mümkün olabilecektir. Bu çerçevede çalışma kapsamındaki 100 makalenin 188 yazar tarafından üretildiği bulunmuştur. Bu yazarların erkek (f=117) ve kadın (f=71) olduğu görülmüştür. Bu verilere bakıldığında değerler eğitimi konusuna kadın araştırmacıların erkek araştırmacılar kadar akademik ilgi göstermediğini tespit etmek mümkündür. Çünkü alandaki başlıca 100 makalenin %62'si erkek araştırmacılar tarafından alanyazına kazandırılmıştır.

Araştırmacılar bir çalışmaya karar verdiğinde çalışmalarıyla ilgili temel kaynakları bulmada kullanabilecekleri kelime veya kelime gruplarından oluşan bazı "araştırma terimlerini" belirlerler. Bu kelime veya kelime grupları "tanımlayıcılar" olarak da adlandırılırlar. Bunlar, araştırmanın problem ifadesinin en önemli kelimeleridir (Fraenkel ve Wallen, 2003, s.75). Araştırma yapılacak konu alanının literatür taramasının yapılması bilimsel araştırmanın önemli bir basamağıdır. Anahtar kelimeler, araştırmacının çalışma yapacağı konu alanıyla ilgili yayımlanmış dokümanlara daha kolay ulaşmasını sağlar. Anahtar kelimenin yanlış, eksik seçilmesi bilimsel araştırmanın görünürlüğüne olumsuz etki etmektedir. Bu nedenle araştırmacılar, çalışmalarının anahtar kelimelerini seçerken konu içeriğinin tamamını kapsayıcı kavramlar seçmelidirler. Bu anlayış ileride yapılacak çalışmalar için de bir el kılavuzu işlevi üstlenebilir. Çalışma kapsamında incelenen makalelerin anahtar kelimeleri değerlendirildiğinde "değer" sözcüğü tüm araştırmalar için geçerli bir anahtar kelimedir. Değerler eğitimi konu alanında çalışma yapmak isteyen araştırmacıların ilgili akademik veri tabanlarına "değer" sözcüğünü yazmaları, araştırmacıları konu alanındaki çekirdek dokümanlara ulaştıracaktır.

Değer eğitimi; sosyal bilgiler, Türkçe, tarih, okul öncesi gibi eğitim bilimleri temel alanında yer alan diğer alanlar içerisinde de çalışma konusu olmaktadır. Anahtar kelimelerin tümüne bakıldığında değer sosyal bir kavram olduğu görülmektedir. Çünkü değer toplumun içinde yaşayan canlı bir kavramdır. Değerin toplumda varlık bulması ve yaşayan sosyal olgu

olma özelliği, onun sosyal bilimlerin temel çalışma konularından biri olmasıyla ilişkili olabilir.

Araştırma kapsamında incelenen makalelerin anahtar kelimelerinden hareketle değer eğitimi sürecini etkileyen unsurların derinlemesine ele alınmadığı söylenebilir. Aile, evre, ders kitapları, sosyal medya gibi değer eğitimi sürecini doğrudan/dolaylı etkileyen unsurlar araştırmaların çalışma kapsamı içerisinde sayıca az yer almaktadır. Buna karşılık değerlerin eğitimi ve ğretimi aile ortamında başlamaktadır. Bunun devamında evre ve özellikle sosyal medya öğrencilerin değer algısına doğrudan etki etmektedir. Bu gerçekliklerden hareketle anılan konu başlıklarının da değerler eğitimi araştırma sürecine dâhil edilmesi gerektiği düşünülmektedir. Böylelikle değer eğitimi konusuna entelektüel yönü daha güçlü bir pencereden bakılması mümkün olacaktır.

Değerler eğitimi alanında alanyazına yön veren çalışmalar arasında deneysel araştırmaların olmadığı görülmektedir. Bu nedenle öğrencilerin değerlerle olan uygulamalı ya da deneysel ilişkilerinin sınamaya tabi tutulmadığı belirtilebilir. Oysaki ğrencilere kazandırılmak istenen ve ğretim programlarında yer alan değerlerin ne derece öğrencilere aktarılabildiğinin tespiti alanda önemli bir çalışma konusu olabilir. Bu sayede hem programın etkililiği sınanmış olur hem de öğrencilerin bireysel düzlemde değerlerle formel bir ortam içinde tanışması da mümkün hale gelebilir. Aynı zamanda alanda araştırma zenginliği ortaya çıkabilir ve MEB'in değerler eğitimi uygulamalarına yönelik politika nerileri geliştirmek mümkün olabilir.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma sonucunda Türkiye’ de değerler eğitimi konusunda en çok atıf yapılan ilk 100 makale belirlenmiştir. Makalelere bakıldığında Oktay Akbaş, 2008 yılında yayımlanan makalesiyle kendisinden sonra yapılan çalışmalara referans olmuştur. Araştırmacının bu yayını özellikle değerler eğitimi konusunu kapsamlı bir şekilde incelemesi ve alanın geneline dönük detaylı bir çalışma içermesi nedeniyle önemlidir. Öyle ki çalışmanın içeriğine bakıldığında bu konuda bilgi ihtiyacı duyan araştırmacılar için belli başlı temel kaynak bilgileri ve referansları içerdiği görülmektedir. Dolayısıyla Akbaş’ın 2008 yılından günümüze değerler eğitimi konu alanında öncü araştırmacı kimliğini koruduğu söylenebilir.

Makaleler dönemlere göre incelendiğinde yapılan ilk çalışmanın 2004 yılına ait olması nedeniyle konu alanındaki araştırmaların yakın bir zamana tarihlendiği görülmektedir. 2006-2010 döneminde makale başına 85 ortalama atıf sayısına ulaşılması alanyazına temel oluşturan araştırmaların bu tarihler arasında yapıldığını göstermektedir. 2016-2020 döneminde 1 makalenin araştırma kapsamına girmiş olmasını çalışmaların zamansal olarak yeterli olgunluğa ulaşmamasına bağlanabilir. En çok atıf alan çalışmaların 2008 yılı ve sonrasında yayımlanmış olması konu alanının alanyazında sıcaklığını koruduğunu göstermektedir.

MEB, değerler eğitiminin tüm eğitim kademelerinde planlayıcısı ve uygulayıcısıdır. Bu sebeple MEB’ in kurumsal araştırmacı etiketleri arasında ilk sırada yer alması doğal bir sonuçtur. MEB’ in ardından Gazi Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Ahi Evran Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesinin değerler eğitimi konusunda yapılan araştırmalara yön verdiği söylenebilir.

Değerler eğitimi alanyazınında en üretken yazar Süleyman Yiğittir’ dir. Yiğittir’ in, Google Akademik’ teki listelenen çalışmalarına bakıldığında değerler eğitimi konusuna çokça yer verdiği görülmektedir. Araştırmacı alanın gelişimine katkı sağlayan çalışmaları ile değerler eğitimi alanyazının bilimsel birikimine katkı sunmuştur.

Araştırmacılar çalışmalarını yayımlamak için en çok Değerler Eğitimi Dergisi’ni tercih etmiştir. Dergi, değerler eğitimi alanında ilk akademik süreli yayındır. Dolayısıyla konu alanında araştırma yapmak ve bilgi sahibi olmak isteyenlerin bakacağı öncelikli akademik

dergi olma özelliği taşımaktadır. Bu sebeple araştırmacıların, çalışmalarını yayımlamak için en çok bu dergiyi tercih ettiği düşünülmektedir.

Değerler eğitimi üzerine yapılan çalışmaların anahtar kelimelerinin, genel bağlamda değerlerin ne olduğu üzerine yoğunlaştığı ve Sosyal Bilgiler eğitimi alanında ilköğretim düzeyinde ders kitapları özelinde ele alındığını söylemek mümkündür.

Eğitim bilimleri ve temel eğitim bilim alanları incelenen araştırmacıların baskın bilim alanı olarak tespit edilmiştir. Buna bağlı olarak konu alanına üniversitelerin öğretmen yetiştirme bölümlerinde görevli akademisyenlerin daha fazla ilgi gösterdiği söylenebilir. Ayrıca diğer bilim alanlarından araştırmacıların da konu hakkında çalışmalarının olması değerler eğitiminin belirli bilimsel alanlarla sınırlı olmayıp birçok bilim alanının araştırma kapsamına giren disiplinler arası boyutu bulunan bir çalışma sahası olduğunu göstermektedir.

Makalelerin araştırma alanı analiz edildiğinde çalışmaların lisans düzeyinde öğrenim gören öğretmen adaylarını yetiştirme araştırmaları üzerine kurulduğu anlaşılmıştır. Öğretmenlerin değerler eğitiminin uygulayıcısı olması sebebiyle konu alanı olarak öncelikle seçildikleri düşünülmektedir. Değerler belirlenirken ve değer eğitimi uygulama süreci planlanırken öğretmen görüşlerine ihtiyaç duyulduğu söylenebilir.

Makalelerin çoğunlukla nitel araştırma deseniyle yapılandırılmış olması değerın soyut bir kavram olması ve değerın farklı nedenlerle değişebilir olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Nitel araştırmaların birden fazla kişinin aynı konu üzerine görüşlerini toplayan çalışmalar olması bu düşüncayı destekler niteliktedir.

Çalışmaların örneklem durumunun öğretmen ve öğretmen adayları üzerine kurulması; öğretmenlerin, genel itibarıyla benimsediği ve toplumun yaşayışıyla uyumlu bulunduğu değerleri tespit ederek onların değer eğitimi sürecine bakış açılarını yakalamak olduğu söylenebilir.

Değerler eğitimi konu alanındaki makalelerin yazarlık durumu incelendiğinde erkek araştırmacıların yayın sayısının kadın araştırmacılara göre daha fazla olduğu görülmüştür. Bu durum akademik çalışmalarda yazarlık kadroları bakımından toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin yaygın olduğunu ortaya koymaktadır.

Çalışma sonucunda yeni yapılacak araştırmalar için şu önerilerde bulunulmuştur:

1. Araştırma değerler eğitimi konusunda en çok atıf alan ilk 100 makaleyi kapsamaktadır. Yeni yapılacak çalışmalarda makale türünün dışındaki (kitap, tez

vb.) bilimsel kaynak türleri de farklı bibliyometrik ölçevler göz önüne alınarak incelenebilir.

2. Değerler eğitimi konu alanı Türkiye dışındaki ülkeleri de yakından ilgilendirmektedir. Bu açıdan ülkemizde yapılan araştırmaların uluslararası indekslerde taranan dergilerde de yayımlanması önerilmektedir. Çünkü Türkiye’de üretilen bilgi birikiminin alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
3. Bibliyometri tekniği kullanılarak eğitim bilimlerinin diğer konu alanlarında farklı çalışmalar yapılması alanyazınına yeni bir bakış sağlayabilir.
4. Çalışmadan elde edilen veriler, lisansüstü eğitim alan öğrencilere değerler eğitimi konu alanında kaynak bir okuma kılavuzu oluşturabilir.
5. Değerler eğitimi araştırmalarında deneysel nitelikli araştırmalara daha fazla yer verilmesi önerilmektedir.
6. Değerler Eğitimi Dergisi’nin alanyazında önemli entelektüel odak olduğu bulunmuştur. Özellikle değerler eğitimi alanında çalışmak isteyen genç araştırmacılar eğitim sürecinde bu yayın ile buluşturulmalıdır. Bu yayın organı ilgili lisansüstü programı ile entegre edilmelidir. .

KAYNAKÇA

- Agrawal, M., Garg, K., Samala, R., Rajan, R., & Singh, M. (2021). A scientometric analysis of the 100 most cited articles on pallidotomy. *Stereotactic and Functional Neurosurgery*, 99(6), 463-473.
- Akbaş, O. (2008). Değer eğitimi akımlarına genel bir bakış. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 6(16), 9-27.
- Asiri, F. Y., Kruger, E., & Tennant, M. (2021, March). The top 100 most cited articles published in dentistry: 2020 update. In *Healthcare* (Vol. 9, No. 3, p. 356). Multidisciplinary Digital Publishing Institute.
- Bolat, Y. (2016). Sosyal değerleri ve değerler eğitimi anlamak. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(29), 322-348.
- Chang, C. Y., Gau, M. L., Tang, K. Y., & Hwang, G. J. (2020). Directions of the 100 most cited nursing student education research: a bibliometric and co-citation network analysis. *Nurse Education Today*, 104645.
- Chen, S. H., Huang, R. Y., Huang, L. G., Weng, P. W., Chung, C. H., Cheng, C. D., ... & Cheng, W. C. (2021). A bibliometric analysis of top 100 most-cited articles in dentistry with author (s) affiliated with Taiwan institutes. *Journal of the Chinese Medical Association*, 84(8), 799-807.
- Cheng, S. C., Hwang, G. J., & Lai, C. L. (2020). Critical research advancements of flipped learning: a review of the top 100 highly cited papers. *Interactive Learning Environments*, 1-17.
- Cihan, N. (2014). Okullarda değerler eğitimi ve Türkiye'deki uygulamaya bir bakış. *Electronic Turkish studies*, 9(2).
- Doğan, B., & Gülüşen, A. (2014). Türkçe Ders Kitaplarındaki (6–8) Metinlerin değerler bakımından incelenmesi. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 75-102.
- Dönmez, C. Değerler eğitiminde kahramanların kullanımına bir örnek: Mustafa Kemal Atatürk. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2006.
- Enver, S. A. R. I. (2005). Öğretmen adaylarının değer tercihleri: Giresun Eğitim Fakültesi örneği. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 3(10), 75-90.

- Fichter, J. (1990). *Sosyoloji nedir?*(çev. N. Çelebi). Konya: Toplum Yay.
- Fox, S., Lynch, J., D’Alton, P., & Carr, A. (2021, August). Psycho-Oncology: A Bibliometric Review of the 100 Most-Cited Articles. *In Healthcare* (Vol. 9, No. 8, p. 1008). Multidisciplinary Digital Publishing Institute.
- Fraenkel J.R. & Wallen N.E. (2003). *How to design and evaluate research in education*, 5th Edt., London, Pearson.
- Garcovich, D., Marques Martinez, L., & Adobes Martin, M. (2020). Citation classics in paediatric dentistry: a bibliometric study on the 100 most-cited articles. *European Archives of Paediatric Dentistry*, 21(2), 249-261.
- Güftâ, H., & Mustafa, K. A. N. (2011). İlköğretim 7. Sınıf Türkçe ders kitabının dil ile ilgili kültür öğeleri Açısından incelenmesi/The study of the Turkish course book of grade 7 elementary school in terms of language-related cultural elements. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 239-256.
- Halstead, J. M. (1996). *Values and values education in schools*. Values in education and education in values, 3-14.
- He, L., Fang, H., Wang, X., Wang, Y., Ge, H., Li, C., ... & He, H. (2020). The 100 most-cited articles in urologic alsurgery: A bibliometric analysis. *International Journal of Surgery*, 75, 74-79.
- <https://istatistik.yok.gov.tr/adresinden-alinmistir>.
- Kaivola, T., & Cabral, S. (2004). Implementing education for active citizenship and sustainability. *Geography*, 89(3), 278-281.
- Kaygana, M., YAPICI, Ş., & Aytan, T. (2013). Türkçe ders kitaplarında değer eğitimi. *The Journal of Academic Social Science Studies*
- Kolb, B., Peterson, C., Fadel, H., Yilmaz, E., Waife, K., Tubbs, R. S., ... & Moisi, M. (2021). The 25 most cited articles on later allumbarinter body fusion: short review. *Neurosurgical review*, 44(1), 309-315.
- Lai, C. L. (2020). Trends of mobile learning: A review of the top 100 highly cited papers. *British Journal of Educational Technology*, 51(3), 721-742.

- Liu, C., Yuan, Q., Mao, Z., Hu, P., Chi, K., Geng, X., ... & Sun, X. (2020). The top 100 most cited articles on rhabdomyolysis: a bibliometric analysis. *The American journal of emergency medicine*, 38(9), 1754-1759.
- Maymone, M. B., Laughter, M., Vashi, N. A., Jones, J. D., Hugh, J., Dunnick, C. A., & Dellavalle, R. P. (2020). The most cited articles and authors in dermatology: A bibliometric analysis of 1974-2019. *Journal of the American Academy of Dermatology*, 83(1), 201-205.
- Monroe-White, T., & Woodson, T. S. (2016). Inequalities in scholarly knowledge: Public value failures and their impact on global science. *African Journal of Science, Technology, Innovation and Development*, 8(2), 178-186
- Özensel, E. (2003). Sosyolojik bir olgu olarak değer. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 1(3), 217-240.
- Shahid, I., Motiani, V., Siddiqi, T. J., Usman, M. S., Kumar, J., Hussain, A., ... & Mookadam, F. (2020). Characteristics of highly cited articles in heart failure: A bibliometric analysis. *Future Cardiology*, 16(3), 189-197.
- Shi, S., Gao, Y., Liu, M., Bu, Y., Wu, J., Tian, J., & Zhang, J. (2021). Top 100 most-cited articles on exosomes in the field of cancer: a bibliometric analysis and evidence mapping. *Clinical and Experimental Medicine*, 21(2), 181-194.
- Slater, F. (2002). Citizen ship education through secondary geography: Value and values education in the geography curriculum in relation to concepts of citizen ship. *Active Citizen ship, Sustainable Development and Cultural Diversity*, 3, 124, 146.
- Şahin, H., K. (2010). İlköğretim okullarında sosyal bilgiler dersini yürüten 4. ve 5. sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersi öğretim programında yer alan değerlerin kazandırılmasına ilişkin görüşleri. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi. Ankara.
- Şahin, T., & Ersoy, F. (2012). Sosyal bilgiler ders kitaplarının değerler eğitimi yaklaşımları açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12(2), 1535-1558.
- Şeref, İ., Karagöz, B., & Hüseyin, Ateş. Türkiye’de bitişik eğik yazı konusunda en çok atıf alan 50 makale. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 9(2), 807-833.

- Tang, K.,Wan, M., Zhang, H., Zhang, Q., Yang, Q., Chen, K., ... &Ma, C. (2020). The top 100 most-cited articles citing human brain banking from 1970 to 2020: a bibliometric analysis. *Cell and Tissue Banking*, 21(4), 685-697.
- Tang, N.,Zhang, W., George, D. M., Su, Y., & Huang, T. (2021). The top 100 most cited articles on anterior cruciateligamentre construction: a bibliometric analysis. *Orthopaedic Journal of Sports Medicine*, 9(2), DOI: 2325967120976372.
- Türk Dil Kurumu Sözlüğü, Değer, www.tdk.gov.tr/adresinden alınmıştır.
- Von Glinski, A.,Yilmaz, E., Goodmanson, R., Pierre, C., Frieler, S., Shaffer, A., ... & Mayo, K. (2020). The impact of the 30 most cited articles on hiparthroscopy: what is the subject matter? *Journal of Hip Preservation Surgery*, 7(1), 14-21.
- Yin, M.,Xu, C., &Mo, W. (2020). The 100 Most Cited Articles on LumbarSpinalStenosis: A Bibliometric Analysis. *Global spinejournal*, DOI: 2192568220952074.
- Zafer, K. U. Ş.,Merey, Z., & Karatekin, K. (2013). İlköğretim 4. ve 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarında yer alan değerler. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 11(25), 183-21.